

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

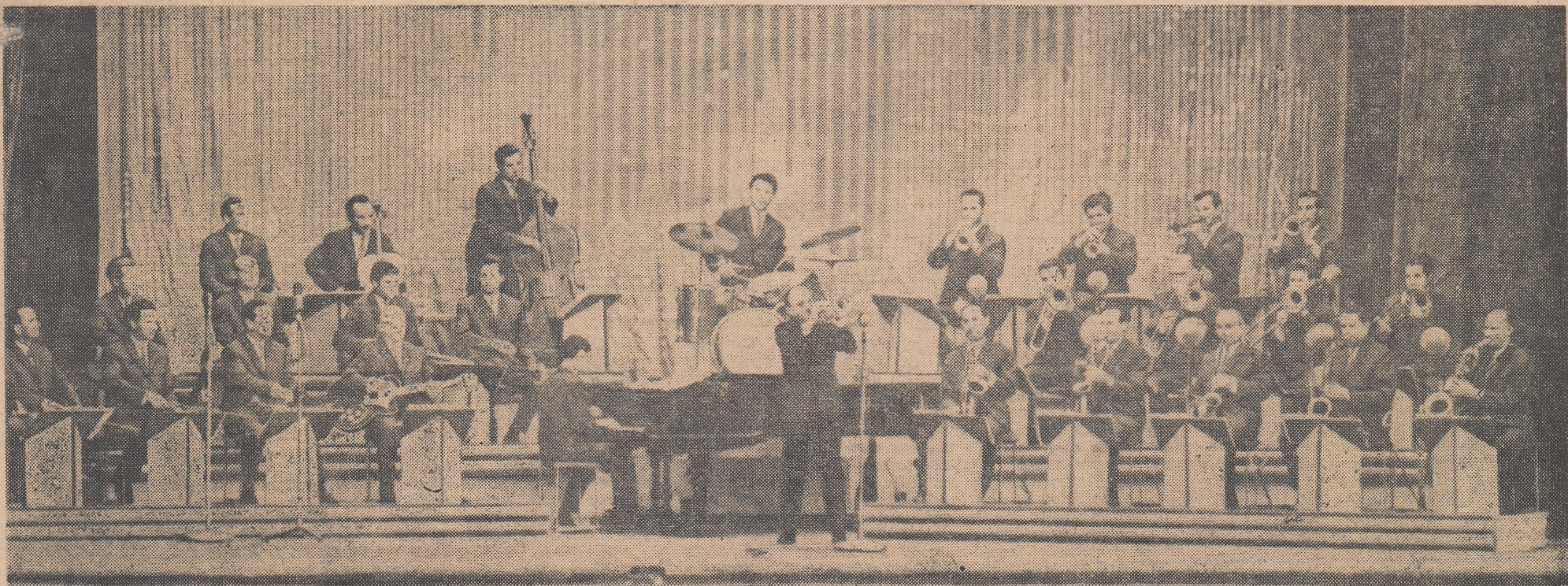
Din sumar:

**MISIUNE SPECIALĂ:
BERLIN-TOKIO (1933-1941)**

**Rătăcitoarele spațiului:
COMETELE**

Magdalena Popa și Sergiu Ștefanchi în împrejurimile Erevanului
(Vezi pag. 5-a „Roma dansului“)

Jazzul Eddy Rozner din Moscova

IN ACEST NUMAR:

„BOLILE“ CIVILIZAȚIEI MODERNE

Insula Cocos: COMOARA PIRATULUI

ANUL XXI

21

(1052)

21 mai 1965

12 pagini, 1 leu

ȘOLOHOV LA 60 DE ANI

O apariție unică

În perspectiva necrutătoare dar dreaptă a timpului, chipul lui Mihail Șolohov, de la nașterea căruia se vor împlini peste câteva zile 60 de ani, ca fruntea lui olim-

plană și ochii scâpărind tainic din adâncuri, ne apare încrustat în marmura monumentului pe care și l-a sculptat singur, cu mâna lui viguroasă de artist.

Acum e limpede că opera lui nu poate fi judecată cu criteriile rigide ale unui curent sau altul, întrucât ea constituie, în ansamblul literaturii socialiste și nu nu-

mai în acest ansamblu, o apariție unică, un pisc solitar, alături de altcui, la fel de singular, ce străjuiesc de la mari distanțe, în timp și în spațiu, universul literaturii mondiale, așa cum ne este el cunoscut din cele mai vechi timpuri și pînă în zilele noastre.

Lucrarea lui capitală, „Pe Donul liniștit”, se reazemă pe cîteva stâlpi masivi, ce-i asigură o viață veșnică: eposul, de vigoarea povestirilor legendare și a celor mai bune opere culte realizate pînă în zilele noastre; excepționala calitate a contururilor psihice cu care și-a înzestrat personajele; poezia proaspătă, bărbătească, ce plutește cu gravitatea fluviilor uriașe peste pămînturile și printre oamenii epopeii sale. Destinul Melehovilor și povestirea de dragoste care-i reunește pe Axinia, Grigori și Natalia, par scri-se de-a dreptul cu sînge și lacrimi.

Cu „Pămînt destelenit”, opera lui Șolohov înaintea-ză, cu aceeași vigoare și certitudine, în noul univers al construcției pașnice socialiste. Virtuților cunoscute, li se adaugă aici o rară capacitate de a alterna tonurile tragice cu notele de umor, calitate atît de prețuită în proza contemporană.

Și înaintînd pe firul creației lui, după cîteva fragmente din romanul nepublicat „Ei au luptat pentru patrie”, înțilim nuela de prestigiu universal „Soarta unui om”.

La 60 de ani, forțele creatoare ale unui scriitor, dublate de o vastă experiență de viață, ating adesea punctele cele mai înalte ale împlinirii lor. Cititorii cărților lui Șolohov îi așteaptă, cu nerăbdare, darurile viitoare.

Comuniști români în „Pămînt destelenit”

După cum se știe, în cîteva pagini din vol. I al romanului „Pămînt destelenit”, M. Șolohov evocă un episod din lupta tinerilor comuniști români împotriva regimului burghezo-moșieresc din țara noastră. Emoționanta povestire e relatată în carte de comsomolista Vanușka Naidenov, care povestea istorioare cu tîlc și întâmplări lipsite de bucurie, menite să facă așa „ca oamenii să prindă ură împotriva călăilor și împotriva regimului capitalist și caldă înțelegere față de luptătorii noștri”.

S-a constatat acum că mișcătorul fragment din „Pămînt destelenit” nu este o „pură” ficțiune, ci o transfigurare artistică a unui fapt petrecut aievea în România, cu un an înainte ca Șolohov să fi început munca la roman. În nr. 4 din iunie 1929 al „Apărătorului proletar” (organ lunar al Comitetului Central de ajutorare al Sindicatelor Unitare din România) au fost publicate, sub titlul „Trimes la urmă” (pag. 4), însemnările unui utecist despre nelegiuirile îngrozitoare la care fusese supus de organele de presiune ale guvernului manist. Studiarea atentă a textului acestor însemnări, cit și a povestirii comsomolistei Naidenov din „Pămînt destelenit” dovedesc că relatarea i-a servit lui Șolohov drept izvor de inspirație pentru crearea fragmentului amintit.

Iată, spre edificare, cîteva frînturi din „Apărătorul proletar”:

„În urma tuturor maltrărilor la care am fost supus... am înțeles intențiile lor criminale... Am început să strig... din tot sufletul și cu toată puterea: Trăiască comunismul! Vor să măucidă pentru că sînt comunist! și din nou: Trăiască comunismul!... Ultimele strigăte ce am scos îmi încălzeau sufletul... și mă făceau să primesc moartea cu tărie și seninătate... Ca o bestie, șeful de post s-a năpustit cu pumii lui de fier, acoperindu-mi fața cu zeci de lovituri, la timp, fălcii, urechi și cap... Am căzut leșinat. A început să mă împungă cu un ac ca să mă deștepte... M-a stropit pe față ca să-mi viu în fire... M-am deșteptat sub loviturile groaznice de bocanci ce mi le dădea în spate, pe șale, pe omoplați, pe șira spinării, peste mîinile legate... A scos baioneta din teacă și

mă lovea turbat de mine peste picioare... Mi-a băgat apoi ghearele în gît... Nu le venea la socoteală că pămîntul lor de 100-200 pogoane, lăsat moștenire de la părinți, să fie împărțit, împreună cu celelalte întinderi de pămînt, care, în genere, sînt în mina boierilor, țărănilor săraci...”

Iată și un extras din capitolul XXV al romanului „Pămînt destelenit”:

„...Citeam azi în gazetă ceva și mi se rupea inima de durere... În România, doi tineri comuniști deschideau țărănilor ochii, spunîndu-le că pămîntul trebuie luat de la moșieri și împărțit la oameni... Dar i-au prins hapsinii de jandarmi... pe unul l-au omorît în bățai, iar pe celălalt s-au pus să-l schingiuiască... Au înroșit pe urmă în foc un cui subțire și s-au apucat să i-l vire sub unghii... Încep să-i taie urechile cu baioneta... Spui? — Nu, zice, mai bine mor de mina voastră tîlhărească, dar nu spun. Trăiască comunismul! Atunci l-au spînzurat cu mîinile legate de tavan și au aprins focul dedesubt... Ei îl ard de viu în foc, iar el plînge numai cu lacrimi de sînge, dar nu-și dă în vileag tovarășii, ținînd-o una și bună: Trăiască revoluția proletară și comunismul!...”

Fără îndoială, cele publicate de Apărătorul proletar au fost reproduse în publicația MOPR-ului (Ajutorul Roșu Internațional), organizație pentru sprijinirea luptătorilor revoluționari, din paginile căreia Mihail Șolohov a cunoscut însemnările utecistului român.

După descrierea celor petrecute în România, Makar Nagulnov, fără să-și ascundă emoția, caută să-l iscodească pe Naidenov: „Povestea cu tînarul comunist e o scornitură de-a ta?... N-ai mai înflorit-o de la tine ca povestirea să le meargă la inimă?” La aceasta, Vanușka răspunde: „Nu... am citit-o... într-o revistă a Ajutorului Roșu... Întimplarea s-a petrecut, asta-i trist, tovarășe Nagulnov... De altfel, nici n-am adăugat cine știe ce...”

O pîrticică din lupta aspră și grea a comuniștilor români găsește astfel un ecou vibrant în cîteva din filele primei mari cărți despre transformarea socialistă în lumea satului sovietic.

Ex-libris
Linogravură de O. Okas

PROZĂ

Conștiință

Cîndva Alioșa luase un doi, la cînt. Fusese singurul lui doi. Apoi luase numai de trei. Și o singură dată un patru, tare demult. Cinci nu luase niciodată*). N-avea nici un cinci la viața lui. Dacă nu-i, nu-i. Se întîmplă. Alioșa dovedi că se poate trăi și fără cinci. Crescu și trecu chiar dintr-o clasă în alta, cu nota lui obișnuită: trei. Le arăta, însă, tuturor și acea notă patru, adăugînd cu tristețe:

— A fost, cîndva.

Și deodată, cinci! Și la ce materie? La cînt. Luase cinci în chip cu totul întîmplător. Cîntase ceva mai bine și luase cinci. Primise chiar laude: „Bravo, Alioșa!” Pe scurt, fusese un eveniment foarte plăcut, pe care îl întunecă, însă, un singur lucru: nu putea să arate nimănui nota. Ea fusese trecută în catalog dar, după cum se știe, elevii nu pun mîna niciodată pe catalog. Iar carnetul lui de școală îl uitase acasă. Din care cauză nu se putea lăuda cu nota cinci. Bucuria lui nu era deplină. Pentru că, se înțelege, el ar fi vrut să arate tuturor nota pe care o obținuse, pentru prima dată în viață. Fără dovezi convingătoare cum să fie crezut? Dacă nota ar fi fost trecută în caiet, pentru tema de acasă sau pentru o dictare, totul ar fi fost simplu: ar fi luat caietul și l-ar fi arătat tuturor.

La lecția de aritmetică îi trecu prin cap o idee: să fure catalogul. Să-l fure și a doua zi dimineața să-l aducă înapoi. Avea astfel timp să-l arate și cunoscuților și necunoscuților. Zis și făcut. Alesse momentul potrivit și în recreație fură catalogul. Îl ascuse în ghiozdan și la lecția următoare stătu liniștit, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat. Doar inima-i bătea deznădăjduit, lucru cu totul normal, de altfel, întrucît săvîrșise un furt.

Cînd se întoarse în clasă, învățătorul fu atît de mirat de dispariția catalogului, încît nu reuși să scoată nici un cuvînt și căzu pe gînduri. Părea că se îndoiește el însuși: catalogul fusese sau nu fusese pe masă, intrase în clasă cu el sau fără el? De aceea nici nu întrebă nimic. Nu-i trecu prin cap că unul din elevii lui ar fi fost în stare să-l fure. Așa ceva nu i se întîmplase încă, în decursul practicei sale pedagogice. Și fără să mai aștepte clopoțelul, ieși din clasă foarte necăjit de ceea ce se întîmplase.

Alioșa își luă ghiozdanul și se duse acasă. În tramvai, scoase catalogul, își căută nota și rămase cu ochii ațîntiți asupra ei multă vreme.

...De abia cînd se apropie de casă, își aduse aminte că uitase catalogul în tramvai. În clipa aceea fu gata să cadă jos de frică și din gura lui se făcu auzit un „Au!” plin de durere. Primul gînd fu să alerge după tramvai, dar înțelese repede (era ager la minte), că n-are nici un rost. Îi trecură prin cap tot felul de gînduri. Dar erau gînduri fără nici o însemnătate, așa că nu merită să vorbim despre ele.

Se întoarse acasă și nu izbuti să închidă ochii toată noaptea.

În primul rînd, îl chinuia conștiința. Toată clasa rămăsese fără catalog. Se pierduseră notele tuturor colegilor lui. Emoția era de înțeles. În al doilea rînd — cinciul lui! Unul singur în toată viața și acela se pierduse.

În starea asta se înfățișă a doua zi în

clasă. Tulburat. Nervos. Cu un nod în gît. Incapabil să se uite în ochii altcuiva.

Își făcu apariția și învățătorul, care spuse:

— Băieți! S-a pierdut catalogul! Unde s-o fi pierdut oare?

Alioșa tăcu.

Învățătorul continuă:

— Parcă-mi aduc aminte că am intrat în clasă cu catalogul. L-am văzut chiar pe catedră. Dar acum mă îndoiesc. Nu l-am pierdut oare pe drum? Îmi aduc foarte bine aminte că mergeam cu el pe coridor, spre cancelarie...

Cîteva băieți spuseră:

— Nu, ne aducem aminte că rămăsese pe catedră. L-am văzut noi.

Învățătorul întrebă:

— Atunci unde e?

Alioșa nu se mai putu stăpîni. Nu mai putu să tacă. Se ridică și spuse:

— Catalogul trebuie să fie la „Biroul obiectelor găsite...” Nu se poate pierde...

— La ce birou? întrebă învățătorul.

— Obiectele găsite, îl completă Alioșa.

— Nu înțeleg nimic, spuse învățătorul.

Ajuns la acest punct al mărturisirii sale, Alioșa se sperie de papara ce-l aștepta, așa că adăugă:

— Am vrut să vă dau un sfat...

Învățătorul se uită la el și-i spuse, întristat:

— Nu vorbi prostii!

În clipa aceea se deschise ușa și în clasă își făcu apariția o femeie necunoscută, care ducea sub braț un obiect învelit într-un ziar.

— Sînt vatman, se recomandă ea. Vă cer iertare. Astăzi e ziua mea liberă și am venit să vă aduc ce-ați pierdut. Poftim catalogul.

Clasa începu deodată să zumzăie, iar învățătorul îi spuse:

— Cum asta? Cum a ajuns catalogul clasei noastre la dumneata? Nu, asta nu se poate! Poate că nu-i catalogul nostru?

Femeia zîmbi șiret, asigurîndu-l:

— Ba da, e catalogul dumneavoastră.

Învățătorul i-l smulse din mîna și începu să-l răsfoiască grăbit.

— Da! Da! Da! strigă el. E catalogul nostru. Acum îmi aduc aminte că am ieșit cu el pe coridor...

Femeia îl întrerupse și-l completă:

— Și pe urmă l-ați uitat în tramvai.

Învățătorul se apucă cu mîinile de cap și începu să bolborosească:

— Ce se întîmplă cu mine? Cum am putut uita catalogul în tramvai? E de neînțeles! Cu toate că îmi aduc aminte că, pe coridor, îl aveam încă... Sînt că îmi vine greu să mai predau...

Femeia spuse „bună ziua”, toată clasa îi mulțumi în cor și ea se retrase, zîmbind. La despărțire, ținu să-i atragă atenția învățătorului:

— A doua oară să fiți mai atent.

Învățătorul stătea la catedră, sprijinindu-și îngîndurat capul în mîini.

Alioșa se ridică și cu o voce tremurată, spuse:

— Eu am furat catalogul.

Învățătorul continua să tacă.

Atunci Alioșa repetă:

— Eu am furat catalogul.

Învățătorul îi răspunde, cu nepăsare:

— Da... Da... te înțelege... Vrei să fi generos... dar n-ai de ce... vrei să mă ajuti... știu... vrei să îmi vina asupra ta... dar de ce, dragul meu...?

Alioșa îi spuse, gata-gata să izbucnească în plîns:

— Nu, asta-i adevărul...

Învățătorul răspunde:

— Uitați-vă la el, o ține una... ce băiat încăpățînat. Ba nu, ce băiat minunat... prețuiesc gestul tău dar... o dată ce... s-a întîmplat un asemenea lucru... trebuie să mă gîndesc la pensie... să mă las din timp de meserie...

Alioșa continuă, printre lacrimi:

— V-am spus adevărul...

Învățătorul se ridică de pe scaun, bătu cu pumnul în masă și strigă răgușit:

— Lasă-mă în pace!

După care își șterse lacrimile cu batista și se făcu nevăzut.

Dar Alioșa? El rămase cu ochii plini de lacrimi, încercînd să se explice în fața clasei. Dar nimeni nu-i dădu crezare...

Viktor Goliokin

*) În școlile sovietice notația se face de la 1 la 5.

Divnogorsk a împlinit abia o jumătate de deceniu. Aci se construiește hidrocentrala care, între 1967—1970, va purta titlul de „cea mai mare hidrocentrală din lume”.

La Moscova, în primăvara lui 1963, am rugat nu mai știu pe câți și de câte ori să-mi facă rost de o invitație din Divnogorsk. Prima mare sărbătoare — bătărea Eniseiului — bătea la ușă. Împreună cu mine solicitau invitații mulți alți ziariști. Reprezentantul Ministerului Afacerilor Externe ne dădea speranțe, doar răspunsul din Divnogorsk întârzie.

Apoi, în ultimul moment, salvatorul „Da”. Zburăm cu avionul cinci ore pînă la Krasnoiarsk, apoi alergăm două ore cu autobuzul pe noua șosea care șerpuiește de-a lungul fluviului. Delegații din Divnogorsk, care ne-au primit seara tîrziu pe aeroportul din Krasnoiarsk, au lămurit pe dată secretul așteptării noastre. Se chinuseră mult timp să ne găsească o cazare, pînă ce le venise ideea să transfere la Divnogorsk, în chip de hotel, două vagoane de dormit și un vagon-restaurant.

Abia ajunși, la patru dimineața, ne îndreptăm privirile pe deasupra șantierului către munții acoperiți cu zăpadă. Termometrul arată 17 grade sub zero; frigul îți pătrunde în oase. Mii de oameni s-au instalat pe pante, s-au aprins sute de focuri de tabără. Locurile bune nu lipsesc. Cele de la „parter” sînt însă ocupate de echipele de artificieri și de milițienii care veghează asupra securității spectatorilor interesați și sculați cu noaptea-n cap.

Așteptăm explozia. Fluviul va fi barat și cursul lui deviat de la dreapta spre stînga, în albia de beton care a fost săpată artificial și pregătită deja în vederea construirii barajului propriu-zis. Operația, care este dificilă și periculoasă, se efectuează înaintea venirii apelor mari de primăvară, cît timp fluviul este încă profund adormit de natură. Pînă să-și recapete puterile trebuie să se ridice un dig în fața vechii treceri, pentru ca la adăpostul lui să se poată săpa cealaltă porțiune a albiei artificiale. Abia atunci va începe construirea barajului propriu-zis.

...Răsună ultimul semnal. Barajul zboară în sus, spre noi. Sunetul îl urmează, este amplificat și reflectat de zeci de ori de pereții stîncosi, în timp ce bulgării de pămînt izbucnesc ca un foc de artificii, plesnesc, se fărîmîtează și cad răpîind. Căciuli aruncate în aer, aplauze, strigăte de bucurie. Mii de oameni aleargă la malul fluviului pentru a privi de aproape minunea care se săvîrșește. Fluviul pătrunde liniștit în noua lui albie...

...Acum pot să întreb și eu ce-i cu urșii și ce se întîmplă cu ei. Tînărul, un reprezentant al autorităților locale, pălește și neagă că ar exista urși aci... Abia apoi ne confirmă ceea ce am aflat mai înainte: că în primele zile de martie s-a plîmbat prin Divnogorsk un urs, a privit și a mirosit străzile, a clătinat mirat din cap vîzînd toate schimbările intervenite peste iarnă, cît dormise. Cîțiva flăcăi puși pe șotii, i-au turnat lui Moș Martin o sticlă de vodcă, calitatea înția! Ursul a golit sticla cu lăcomie și încîntare, a dansat, s-a învîrțit și, însoțit de grupul cel vesel, a părăsit orașul nou înființat.

Se va mai întoarce el oare vreodată? Cine știe ce-o să-l sfătuiască familiile de urși care se retrag mai adînc în liniștea pădurilor siberiene, unde crește mai mult lemn decît se poate doborî. În schimb, pare sigur că Divnogorsk își va construi o îngrăditură pentru urși.

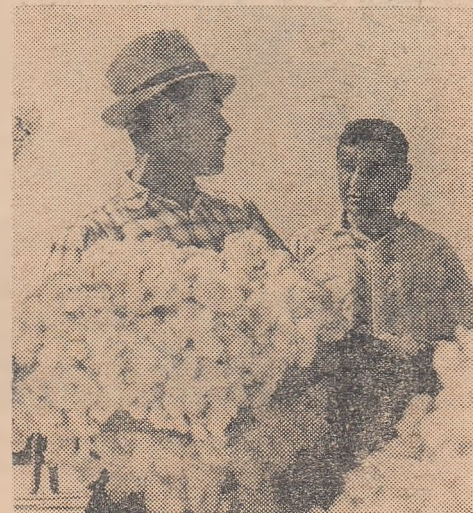
Günter Siemund

CONSTRUCȚII

A fost odată un pustiu

La sfîrșitul lunii aprilie au fost decernate premiile Lenin pe anul 1965. Printre cei distinși pentru lucrări mai importante în domeniul științei și tehnicii se află și un grup de constructori, proiectanți și savanți care au luat parte la crearea canalului Kara-Kum din R.S.S. Turkmene.

Istoria Turkmenei, republica sovietică mărginită la apus de Marea Caspică și la răsărit de primele contraforturi ale Munților Altai, cu o suprafață de aproape 500 000 de kilometri pătrați, a fost pînă nu de mult o istorie a suferinței și a luptei pentru fiecare bucată de piine. Patru cincimi din pămînturile ei erau acoperite de nisipurile dezolante ale pustului Kara-Kum. Și totuși, din cei mai mari ghetari de pe glob, din Munții Pamirului, se arunca spumegînd Amu-Daria. Pe vremuri unul din brațele sale traversa Kara-Kumul și-și ținea cursul cu grădini înfloritoare și orașe populate. Dar scoarța Pămîntului s-a cutremurat și Amu-Daria a intrat într-o albie nouă lăsînd Kara-Kumul la stînga sa. Curînd după aceea

Bumbac recoltat în noile sohozuri

a sosit nisipul, îngropînd așezările omenești și anihilînd fertilitatea solului. Astfel s-a născut unul din cele mai crîncene pustii ale pămîntului, la marginea căruia fluviul își arunca fără nici un folos apele bogate în lacul Aral. Doi copii ai naturii care nu ajungeau să se întîlnească determinau soarta Turkmenei: Amu-Daria și Kara-Kum, apa și nisipul negru.

În 1950 reporterul Mihail Graciov a cunoscut pentru prima dată pustiuul, alăturîndu-se unei expediții geologice care cerceta posibilitățile de construire a unui canal în marea de nisip. Ca întotdeauna cerul era albastru, soarele strălucitor încingea nisipul și dunele se deplasau fișînd ușor. Nici o așezare omenească, o împărăție lipsită de viață, în ale cărei văi nisipoase moartea aștepta momentul prielnic să atace. La sosirea lui Graciov avusese loc tocmai un astfel de atac. O dubă-laborator dispăruse fără urmă, deși fusese căutată de avioane și vopseaua ei roșie ca focul ar fi trebuit s-o facă vizibilă de la mari depărtări. Gaz-urile au pornit la drum, s-au împotmolit în nisip, au fost dezgropate cu lopetile, s-au tirat mai departe și, în fine, au dat de un om. Șoferul dubei-laborator zăcea vlăguit în praf. Mașina-i fusese îngropată fără urmă de furtuna de nisip, așa cum se întîmpla de cîteva sute de ani cu caravanele, puțurile și orice manifestare a vieții.

Patru ani mai tîrziu oamenii s-au întors în pustiu înarmați cu tehnica nouă și dînd curs unui plan rațional, care folosește panta naturală a pustului spre apus. Canalul este trasat în așa fel încît pe toată lungimea lui se află la un nivel mai coborît decît Amu-Daria care îl alimentează, putîndu-se astfel lipsi de multe baraje și instalații de pompare costisitoare pe distanța uriașă pînă la Marea Caspică.

De la răsărit, direct de pe malurile lui Amu-Daria s-au pornit în 1954 balaurii de oțel, dragele aspiratoare, înghițînd pămîntul pe o adîncime de 5 m și o lățime de 50 și scui_pîndu-l pe malurile noi albi în care fluviul își trimitea pe loc apele. Concomitent constructorii au atacat pustiuul dinspre apus, lucrînd într-un cupot în care temperatura nisipului se ridica pînă la 70 de grade. Zece mii de tone de păcură au fost turnate pe drumuri; de nenumărate ori furtunile de nisip au astupat canalul, deși taluzurile lui fuseseră consolidate cu bitum; atunci s-au împădurit malurile.

Venînd din direcții contrare, cele două echipe s-au întîlnit în 1957 la kilometrul

243 al noului canal. Cinci ani după începerea lucrărilor apa fluviului Amu-Daria ajunsese în oaza Murgab și apoi, în 1964, curgea prin Așhabad, capitala țării, și se apropia de Marea Caspică: 1 000 km lungime, 100 000 de hectare cultivabile, cinci sohozuri uriașe, mai multă apă pentru țărani din depresiunile rîurilor Murgab și Tedșen, mai multă carne, mai multe fructe, mai mult bumbac.

INDUSTRIA EXTRACTIVĂ

Cheile sesamului subteran

Cum să extragi, să valorifici în condiții optime incalculabilele rezerve de energie și de minereuri, pe care planeta noastră le ascunde în măruntăiele ei? — iată problema care astăzi preocupă tot mai mult pe specialiștii din întreaga lume.

Așadar, sesame deschide-te! Numai că... nu oricîrei foreze îi este dat să pătrundă în straturile supuse unor presiuni foarte mari. Căci, pentru a atinge adîncimea de 5 000 de metri este necesar să se adune la un loc capacitatea mai multor motoare Diesel, fiecare cîntărînd 30 de tone. Și, cum e și firesc, realizarea unei astfel de instalații necesită o fundație extrem de solidă, inclusiv gigantică turle de foraj. Ea ar urma să cîntărească aproximativ 1 500 de tone!

Nu de mult, un grup de cercetători sovietici, condus de N. Timofeev, doctor în științe tehnice, a demonstrat că turbinele aeriene cu gaze, care nu cîntăresc, fiecare, decît 500 kg și care funcționează cu un combustibil ieftin: gaze naturale, petrol lampant, motorină, sînt extrem de robuste, desfășoară o mare viteză de rotație, n-au nevoie de răcire cu apă și, în plus, dispun de un mecanism de pornire rapid.

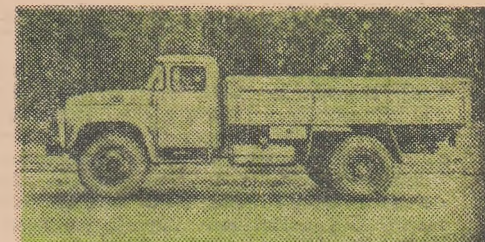
Prima turboreză cu gaze și-a trecut cu succes probele în regiunea Kuibîșev. Există însă un inconvenient: în ciuda puterii lor, turbinele acestea suportă greu sarcina tijelor de oțel, care crește proporțional cu adîncimea puțului. Folosînd aluminiul N. Timofeev a redus greutatea tijelor de 4-6 ori, astfel că a devenit posibilă și subțierea pereților și lărgirea diametrului interior. Totodată s-a mîșorât rezistența hidraulică, a sporit sarcina suportată de sapă și astfel s-a ușurat evacuarea noroiului și a sfîrîmăturilor de rocă. În același timp, pereții noului tip de tijă construită din aluminiu, mai netezi ca oțelul, fac să scadă pierderile pricinuite de hidraulizare cu 6-7 la sută, ceea ce aduce un câștig total între 10 și 40 la sută!

Principalul avantaj al acestor tije constă însă în faptul că ele permit alungirea considerabilă a puțurilor. Astfel, dacă înainte vreme adîncimea limită era de numai 5.000 m, astăzi forajele pot fi executate pînă la 8 sau 10.000 m, cu alte cuvinte pînă în straturile cele mai profunde ale litosferei!

TRANSPORTURI

Noi autocamioane

Recent, uzinele sovietice de automobile au produs două noi modele de autocamioane, GAZ-53 și ZIL-130, posedînd toate calitățile camioanelor moderne: rezistență, siguranță în exploatare, economicitate, ușurință de manevrare. Camionul GAZ-53 poate transporta o încărcătură pînă la

Camionul „ZIL-130”

5 tone, cîntărește numai 2.800 kg, dispune de un motor cu o putere de 115 c.p. și poate atinge o viteză de 85 km pe oră. Camionul ZIL-130 are un motor care dezvoltă 150 c.p. și o viteză de 94 km pe oră la încărcătură completă. Greutatea lui e de 4.800 kg, iar capacitatea de încărcare 6 tone.

Ambele modele sînt înzestrate cu motoare perfecționate, au o caroserie modernă iar comportarea lor la probe a corespuns întocmai așteptărilor constructorilor.

actualitatea

CALATORIND PRIN U. R. S. S.

Aventura la Divnogorsk

La Editura Dietz din Berlin se află sub tipar volumul de reportaje „Ritm, visuri, fapte” al ziaristului Günter Siemund care a petrecut patru ani în U.R.S.S. Reproducem mai jos un fragment din acest volum.

Are voie un urs să se plimbe prin Divnogorsk? O întrebare clară cere un răspuns limpede: Nu, urșii nu au voie să se plimbe prin Divnogorsk. Dar această știre nu s-a răspîndit încă printre toți membrii familiilor de urși, care sînt foarte numeroase în Siberia.

Mai întii trebuie însă să vă povestesc cum e la Divnogorsk... O baghetă magică a așezat acest oraș în mijlocul unei naturi fermecătoare. În plină Siberie. Pe malul Eniseiului. Cu cincizeci de kilometri la sud de Krasnoiarsk.

Cînd ajunge la Divnogorsk, cel mai mare fluviu siberian, care la Krasnoiarsk atinge respectabila lățime de doi kilometri, este comprimat pînă la 900 m între niște pereți de granit înalți de 400 m. Presiunea dă naștere la contrapresiune. Eniseiul își tușește cu atît mai mult cursul și gonește vîjîind prin albia sălbatică de piatră. Brazii și mestecenii firavi care cresc de la malul apei pînă la virjurile prăpăstioase se străduie cu disperare să se agațe de subsolul stîncos.

Pentru oraș s-a ales unul din colțurile ferite de vînt ale văii. Pe povîrnișuri s-au lipit în terase case de lemn cochete, cu două etaje și acoperișuri înclinate, pe care nu se poate acumula zăpada. După ce a răsărit o fabrică de materiale de construcție, s-a putut clădi un oraș în ritm siberian, ceea ce înseamnă un ritm foarte rapid!

Pe malurile Eniseiului

Dr. Richard Sorge

MISIUNE SPECIALĂ: BERLIN-TOKIO

(II)

În 1933, Richard Sorge, lucrător în serviciul de informații sovietic, părăsește Șanhaiul, fiind rechemat la Moscova spre a i se încredința o misiune mult mai periculoasă: aceea de a pleca la Tokio în calitate de corespondent al unui ziar din Germania hitleristă.

Șefului său, supranumit „Bătrînul”, i se pune o problemă grea: să-l trimită sau nu pe Sorge mai întâi la Berlin, pentru a câștiga încrederea naziștilor? Bătrînul se consultă cu colaboratorii săi, Oskar și Vasili.

(Urmare din nr. trecut)

Cînd trebuia să pună la punct probleme foarte dificile, Pavel Ivanovici căuta să le discute cu Oskar și Vasili. Chibzuitul, extrem de prudentul Oskar și înflăcăratul, exuberantul Vasili, dispus să accepte cele mai îndrăznețe soluții, se completau parcă unul pe celălalt. Pavel Ivanovici se putea bizui pe ei ca pe propria lui persoană.

Acum, însă, nu era de acord cu nici unul. — Nu exagera — îl opri el la un moment dat pe Vasili. Hitleriștii de astăzi nu sînt băcanii de ieri. Printre ei se află și agenți ai serviciului de contraspionaj al fostului Kaiser Wilhelm și agenți ai Gestapoului. Indiferent cum ar fi dușmanul noi trebuie să-l socotim extrem de inteligent și de rafinat și deci trebuie să-l înfrîngem prin superioritate de gândire, prin curaj și inventivitate.

După care Pavel Ivanovici i se adresă lui Oskar:

— Și totuși, drumul spre Tokio va trece prin Berlin. Richard va trebui să meargă acolo sub adevăratul lui nume, nu deghizat și cu pașaport fals.

— Sub numele lui adevărat? De necrezut — rosti de data aceasta uluit Vasili.

Intr-adevăr, planul elaborat de Pavel Ivanovici părea irealizabil. Dar, în mare măsură, tocmai de acest caracter — aparent neverosimil — depindea reușita lui. După 30 ianuarie, cînd în Germania balanta se înclinase, în sfîrșit, în favoarea lui Hitler. Berzin își dăduse seama că trebuia să pregătească o nouă acțiune de informații, pe o lungă perioadă. Din momentul acela, cea mai mare primejdie pentru U.R.S.S. o constituia nazismul. Era limpede că obiectivele politicii externe ale Germaniei hitleriste erau aceleași cu ale Japoniei imperialiste: anticomunismul și războiul. Acest lucru îi făceau aliați potențiali. Aliați împotriva cui? În primul rînd împotriva U.R.S.S. Așa încît forțele armate ale Uniunii Sovietice trebuiau să știe ce primejdie le amenința țara.

În caz că Hitler căuta să se alieze cu Japonia, cea mai bine informată despre planurile Berlinului trebuia să fie ambasada germană de la Tokio. Însemna deci că serviciul sovietic de informații trebuia să aibă acolo un om al lui. În acest caz ar fi fost la curent nu numai cu planurile hitleriștilor, ci și ale militariștilor japonezi.

Cine urma să înfăptuiască operația? Berzin hotărîse să încredințeze principalul rol lui Richard Sorge.

Un plan neverosimil, dar strălucit

Berzin îl urmărise îndeaproape pe Richard — așa cum proceda de altfel cu toți viitorii lui colaboratori — cu mult timp înainte de 1929, cînd îi propusese să lucreze la serviciul de informații. Sorge îi atrăsese luarea aminte în primul rînd prin pasiunea cu care discuta problemele politice la ordinea zilei. În afară de asta, Sorge avea și o bogată experiență din activitatea ilegală pe care o desfășurase în Germania, stăpînea la perfecție cîteva limbi și se dovedise un talentat publicist. Citindu-i articolele pe care le publica în diferite reviste din Moscova, Berzin ajunsese la concluzia că Sorge cunoștea bine problemele de economie și politică internațională și ar fi putut ajunge un valoros om de știință.

Sorge se achitase strălucit de misiunea avută la Șanhai. Dar cei trei ani, plini de riscuri și tensiune, petrecuți în spatele frontului gomindanist erau un fleac în comparație cu munca ce-l aștepta acum. De aceea chiar și cei mai apropiați colaboratori ai lui Berzin socoteau noua

operație irealizabilă. Totuși ea trebuia dusă la bun sfîrșit.

— Cred că e indicat să meargă la Tokio — fu de acord pînă la urmă Oskar. Dar de cînd drumul spre capitala Japoniei trece prin Berlin?

— Pavel are dreptate — îl contrazise Vasili. Richard nu va putea pătrunde la ambasada germană din Tokio, fără recomandății din Berlin. Germanii din Japonia duc o viață foarte izolată.

Moscova 1933 (Fotografie făcută de Richard Sorge)

— Dimpotrivă, va trebui să treacă cît mai neobservat — fu de părere Oskar.

— Tu ai o formație europeană — nu pierdu prilejul să-l înțepă Vasili. În Japonia toți străinii se află ca într-un borcan de sticlă. Sînt urmăriți din toate părțile. Așa încît e mai bine să ai tupeu.

Berzin nu se amesteca în discuție. Oskar era un mare tactician, dar Vasili cunoștea bine problemele Extremului Orient. El se mărgini să întrebe:

— După părerea voastră în ce calitate ar fi mai bine să se prezinte Richard la Tokio?

— Richard e un excelent ziarist, iar presa are acces acolo unde muritorii de rînd nici nu visează să ajungă — începu să-și dezvolte ideea Vasili. Ziariștii din Tokio, însă, cunosc probabil numele colegului lor de breaslă, căci Richard a trimis din China la „Soziologische Magazin” din Berlin multe corespondențe semnate. Așa e, într-adevăr, un obstacol serios...

— Dimpotrivă. Tocmai de aceea trebuie să plece la Tokio sub adevăratul lui nume. Și grupul de ziarisți îl va primi ca pe un confrate, nu? — rosti sentențios Berzin, adresîndu-se de data aceasta lui Oskar.

— De acord. Dar nici un ziar german nu-i va elibera imputernicire fără ca el să se prezinte personal la redacția respectivă. În afară de asta, orice aprobare o dă acum, comisarul nazist, acreditat pe lingă fiecare redacție. Ar însemna deci ca Sorge să plece în Germania, ceea ce e cu neputință. Am mai arătat că mulți îl știu ca vechi comunist. Iată deci în ce constă caracterul neverosimil al acestui plan, de altminteri strălucit.

— Ba tocmai asta-i asigură succesul — dădu în sfîrșit cărțile pe față Bătrînul. Pe acest caracter aparent neverosimil se și întemeiază planul. Pune-te în pielea unui fanatic de la Gestapo, a unui extrem de abil agent al serviciului de contraspionaj hitlerist. Ar putea el oare bănuși că acum, în perioada celei mai crunte terori fasciste, se va prezenta în fața lui spre a-i cădea în ghiare, un comunist cunoscut, care să-i mai ceară pe deasupra să fie trimis în străinătate? E adevărat că la direcția poliției există un dosar al lui Richard. Dar acum hitleriștilor nu le arde să scoțiească prin arhive. Au desțulă bătaie de cap pe străzi, în cartierele muncitorești. Așa încît planul trebuie realizat acum și nu peste un an și nici măcar peste șase luni. Există, desigur, un risc. Dar nu chiar atît de mare pe cît se pare.

— Poate că ai dreptate — încuviință Vasili. Dar cum o să se poată descurca Richard?

— Trebuie să-și însușească cît mai bine frazeologia nazistă, acest odios „Mein Kampf” și broșura la modă acum la ei „Arborele genealogic — dovadă a originii ariene” — adăugă posomorît Oskar.

— Ai grijă ca oamenii din serviciul tău să-și pregătească toate astea — îi spuse Berzin lui Oskar. Tu va trebui să te întorci la Berlin, să-i faci rost lui Richard de scrisori de recomandare pentru

brio. Dar una era discuția aici și altceva munca acolo.

— Acum imaginează-ți că te-a chemat la el un mare ștab nazist — îi spuse la un moment dat Pavel Ivanovici, rezemîndu-se de spătarul scaunului. Intri în biroul lui și? Ei?

Richard se apropie de ușă, luă poziția de drept și strigă cu mina dreaptă întinsă înainte:

— Heil Hitler!

Apoi se apropie repede, șchiopătînd, de Berzin, se aplecă spre el și-i privi țintă urechile.

— Herr General! — răcni el. Mă văd silît să mă îndoiesc de originea dv. ariană. Urechile dv. n-au deloc forma bine cunoscută a urechilor lui Ramses al II-lea.

— Ce amestec are aici Ramses al II-lea?

— Cum, Herr General? Nu cunoașteți bazele învățaturii despre rasa dominantă? Noi, arienii, sîntem urmași direcți ai vechilor egipteni, fapt dovedit indiscutabil prin studierea formei pe care o au urechile mummiei marelui faraon.

— Tu, Vasili, te ocupi de pregătirile de informații nu sînt artiști. Noul tău rol trebuie să-ți intre în sine. Și numai aici — rosti Bătrînul lovindu-se cu pumnul în piept — ascuns de toți cei din jur vei rămîne tu însuși. Am aflat că în timpul războiului, un agent deștept și încercat a fost descoperit numai pentru că în ochi i-a licărit o scînteie de bucurie cînd a aflat pe neașteptate că armatele țării lui dobîndiseră o mare victorie. Dealtminteri, se pare că tu n-ai nevoie de asemenea sfaturi.

Apoi Bătrînul se ridică de la birou și se apropie de o hartă politică a globului, care ocupa un perete întreg.

— Concret, la Tokio vei avea de clarificat următoarele probleme — îl înștiință el pe Richard. Prima: politica Japoniei față de U.R.S.S. Dacă ea intenționează sau nu să ne atace țara. A doua: apropierea Japoniei de Germania e inevitabilă. Acest lucru amenință de asemenea securitatea U.R.S.S. Cum vor evolua relațiile niponogermane? A treia: politica Japoniei față de China. A patra: va trebui să afli cum

ziare, să-i organizezi întîlnirile și să cauți să-l ferești de primejdii.

— Am înțeles, tovarășe comisar politic!

— Tu, Vasili, te ocupi de pregătirile de la Tokio. O să-i trimitem acolo pe Branko Vukelici și pe radiotelegrafistul Bernhard ca să-l ajute pe Richard. Trebuie să te gîndești și la pictorul acela tînăr.

— Miiaga? Bine.

— De pregătirea lui o să te ocupi tot tu. A mai rămas un singur lucru de stabilit: cifrul operației — adăugă Pavel Ivanovici, apropiindu-se de birou. Operația noastră se va numi „Ramzai” — își înștiință el colaboratorii, după ce scrisese cu un creion foarte ascuțit cîteva cuvinte pe o foaie de hirtie.

Cuvintele de adio

— Îmi permiteți, tovarășe comisar?

— Bună ziua — rosti Berzin ieșindu-l în întîmpinare. Îți prezint pe fiul meu Andrei.

La masă ședea un băiat de vreo unsprezece ani, care răsfoia o carte voluminoasă. Copilul, bine dezvoltat, cu frunte lată și ochi mari albaștri cenușii, era leit taică-său. Andrei se uită încrunțat la noul venit. Era încredințat că din pricina lui va trebui să plece.

Sorge se pricepea să vorbească cu tot felul de oameni și în multe limbi. Numai cu copiii nu știa să se poarte.

— Poți să pleci, băiete — îi spuse Pavel Ivanovici copilului. Ia și cartea cu tine. Avem de lucru.

— M-am căsătorit — izbucni la un moment dat Richard, nemaiputîndu-și stăpîni bucuria.

— Te felicit — rosti Berzin, stringîndu-i puternic mîna. Cu Ekaterina Alexandrovna Maximova de pe strada Nijne-Kislovsk, nu? E o femeie de ispravă. Te felicit din toată inima. O să avem grijă de ea... încheie Bătrînul, notîndu-și ceva într-un carnețel.

— Nu e nevoie. Nu vă gîndiți la asta...

— Nici nu mă gîndesc — îl întrerupse Berzin. Altceva îmi trece acum prin minte. Îmi dau seama că soțiile noastre nu sînt prea fericite cu noi. Sîmbătă plecăm la vilă. Ia-o și pe Katea cu tine. Îți place să joci popice? E un sport pasionant. Și acum să trecem la treabă. În scurt timp va trebui să pleci la Berlin.

Și Pavel Ivanovici începu să se intereseze în ce stadiu se aflau pregătirile de plecare. Sorge trebuia să cunoască pînă în cele mai mici amănunte situația politică și economică a Germaniei, pentru ca nimic să nu-l ia prin surprindere. Apoi începu să-l examineze minuțios și sever, ca un profesor. Sorge trecu examenul cu

„Bătrînul”

se vor dezvolta relațiile dintre Japonia, S.U.A. și Anglia... Acum îți dai seama cît de importantă și de primejdioasă e misiunea ta.

Sergei Goliakov
Vladimir Ponizovski

(Va urma)

COREGRAFIE

„Roma dansului“

Acum cinci ani, împreună cu colegul și partenerul meu Sergiu Ștefanchi am părăsit Leningradul ca absolvenți ai celei de-a șasea școli de dans „A. Vaganova“. Iar recent am făcut primul nostru turneu în Uniunea Sovietică.

Am dansat în „Lacul lebedelor“ și „Giselle“, întâi în cele trei capitale caucaziene: Tbilisi, Erevan și Baku, apoi la Teatrul de operă și balet „Kirov“ din Leningrad. Dar despre orașul perfecționării noastre ca balerini, mai târziu. Deocamdată despre turneul caucazian.

L-am început la Tbilisi, capitala Georgiei, în care există un adevărat cult al artei coregrafice. Fenomen foarte explicabil, de altminteri, pentru un oraș în care trăiește și creează un dansator de talia lui Vahtang Ciabukiani. Ca elevi la Leningrad l-am văzut dansând, dar abia acum l-am cunoscut personal. Imaginii de mare balerin pe care o păstrăm, s-a adăugat aceea a unui om fermecător, a unei gaz-

Scenă din baletul „Giselle“ cu balerina români.

de atente, calde, primitoare. S-a ocupat de noi tot timpul, ne-a urmărit la repetiții și la spectacole, am făcut zilnic antrenamente împreună. Cu puțină vreme înainte de sosirea noastră, Vahtang Ciabukiani sărbătorește un dublu jubileu: 55 de ani și patru decenii de activitate. Am regretat că n-am prins acest eveniment, care a dominat, în perioada respectivă, viața artistică a orașului.

Pe scena Teatrului de operă și balet de la Tbilisi am văzut „Demonul“, un interesant spectacol realizat de Vahtang Ciabukiani, abundând în idei coregrafice.

După Tbilisi a urmat Erevan. Publicul armean a primit entuziast spectacolele cu participarea noastră. La cererea lui s-a mai dat un spectacol suplimentar cu „Giselle“.

La Erevan am avut plăcuta surpriză (prima, fiindcă avea să mai urmeze una) de a întâlni un fost coleg de la Leningrad, Nikolai Șhian, balerin la opera din capitala Armeniei. În afară de motivele de bucurie sentimentale, întâlnirea cu Șhian a fost pentru noi un minunat prilej de a cunoaște orașul și împrejurimile lui de un rar pitoresc. Ceea ce ne-a impresionat în mod deosebit la Erevan a fost cultul pentru istoria milenară a acestei țări atât de greu încercate, prezența copleșitoare a vestigiilor unui trecut de veche și rafinată cultură.

În ultima capitală caucaziană, la Baku, ne aștepta un alt fost coleg de școală, Mihail Gavrikov, pe care, cu cinci ani în urmă, l-am avut partener în „Spartacus“ și într-un fragment din „În calea trăsnetului“, la examenul de arta actorului. În

legătură cu această întâlnire presa locală a folosit o metaforă fericită: toate drumurile pleacă de la „Roma dansului“ care este Leningradul... De altfel, ca pretutindeni, ziarele din Baku au scris foarte elogios despre noi.

În încheierea turneului am pornit spre Leningrad cu o vie nerăbdare. Eram dornici să revedem orașul, pe foștii profesori și colegi.

S-a scris mult despre frumusețea Leningradului și nu acesta este obiectul însemnărilor de față, dar nu pot să nu amintesc, măcar în treacăt, de sentimentul copleșitor — amestec de surpriză, plăcere estetică, mândrie pentru capacitatea creatoare a omului, — care a pus stăpânire pe noi la revederea acestui oraș, în fond atât de bine cunoscut.

La rindu-ne eram așteptați de vechi și buni prieteni. Marii balerini Natalia Dundskaia și Konstantin Sergheev au lucrat cu noi; în distribuție am avut ca parteneri foști profesori: artistul emerit Konstantin Șatilov, Vsevolod Uhov și alții. Succesul pe care l-am avut acolo a fost, de aceea, cu atât mai prețios pentru noi.

La Leningrad am văzut câteva spectacole de balet: „Lacul lebedelor“ cu Fediceeva și Vikulov, „Raymonda“ cu Kolpakova și Semionov, „Don Quijote“ cu Ninel Kurgapkina și Budarin, „Floarea de piatră“ cu Alla Osipenko, Alla Sizova și Gribov și un triptic de balet modern realizat de Belski și Sergheev. Am fi vrut să vedem și câteva piese de teatru — stațiunea leningrădeană este excepțional de interesantă — dar efectiv n-am avut când: toți au fost atât de drăguți și amabili cu noi, am primit atâtea invitații încât timpul nostru s-a vădit cu totul insuficient.

Magdalena Popa

CINEMA

Realizări și perspective la „Mosfilm“

„Mosfilm“-ul de azi este un studio urias, care ocupă o suprafață de 50 de hectare cu cele 15 pavilioane ale sale excelent utilitate, deservește de patru mii de oameni. Anual se turnează minimum patruzeci de filme, ceea ce reprezintă aproape o treime din întreaga producție cinematografică sovietică.

Ca și anul trecut, în 1965 comediei i se rezervă un loc de seamă în planul „Mosfilm“-ului. De curând au fost terminate două pelicule savuroase, foarte bine primite de public: „Nunta lui Balzaminov“ și „Dați-mi condica de reclamații“. În momentul de față pe șantier sînt încă zece comedii. Printre ele „Aventurile unui dentist“, pe care o realizează Elem Klimov, „33“ a lui Gheorghii Danelia, „Copiii lui Don Quijote“ a lui Evgheni Karelov, „Leul adormit“ a lui Alexandr Faințimer și altele. Filmele abordează o arie tematică vastă, dar în ciuda diversității de subiecte au un țel comun: să-i facă pe spectatori să ridă.

Temele moderne, interesul pentru actualitate caracterizează și restul producției „Mosfilm“-ului. „Lenin în Polonia“, „Timp, înainte“, „Paradoxul de la Polajsk“, „Se construiește un pod“, „No pasaran!“ și altele se inspiră dintr-o istorie foarte recentă sau chiar din realitatea zilelor noastre.

Pagini luminoase din trecutul societății omenesci sînt evocate în filme ca „Marx“,

pe care îl realizează regizorul Grigori Roșal și mai cu seamă în monumentală tetralogie a lui Serghei Bondarciuk. „Război și pace“. De doi ani în peisajul „Mosfilm“-ului au devenit familiare salo-nul Anei Pavlovna Scherer, locuința Rostovilor, cea a prințului Bolkonski și altele pe care geniul tolstoian le-a făcut celebre.

Primele două serii ale filmului vor fi gata în iunie și vor fi probabil prezentate participanților la cel de al IV-lea Festival internațional cinematografic de la Moscova. Pînă la sfîrșitul anului, echipa condusă de Bondarciuk își propune să termine toate cele patru serii.

Filmele enumerate mai sus sînt semnate de regizori celebri sau de alții foarte tineri. Căci studioul și-a făcut o adevărată deviză din promovarea talentelor tinere. Experimentul a dat rezultate bune — după cum sublinia într-un recent interviu directorul „Mosfilm“-ului, Vladimir Surin. Drumul de la băncile studențești pînă la lumea filmului a devenit astfel mult mai scurt.

Un loc aparte în activitatea „Mosfilm“-ului este rezervat colaborării internaționale. În ultima vreme au fost realizate câteva filme în coproducție: cu Italia, „Italianii, popor viteaz“, cu cineștii cubani, „Eu sînt Cuba“, cu cei polonezi, „Lenin în Polonia“. În curînd va intra în producție filmul sovieto-american „Întîlnire pe un meridian îndepărtat“. Cunoscutul scriitor englez James Aldridge a propus și el studioului un scenariu.

Întoarcerea lui Gorki

Recent s-a descoperit un film documentar, realizat acum 34 de ani, de un operator belorus necunoscut, în gara Negoreloe. Pelicula, păstrată nu se știe cum, immortalizează momentul întoarcerii definitive a scriitorului Maxim Gorki în Uniunea Sovietică.

Secvențele prețioase urmăresc intrarea trenului în gara — pe atunci de graniță — Negoreloe, forțata mulțimii care invadase peronul: populația localității beloruse a ieșit în întîmpinarea scriitorului iubit.

De la fereastra compartimentului, Gorki își salută emoționat compatrioții și improvizează un discurs care nu se găsește în nici o culegere a operelor lui. Doar fonograma filmului l-a păstrat, parțial chiar foarte bine.

„Patosul muncitoresc, entuziasmul sînt prezente pretutindeni. Am simțit asta din scrisorile pe care le primesc zilnic, teacuri întregi. Îmi scriu frunțași, oameni din taiga. Șase inși caută acolo aur, în niște condiții afurisite de grele“.

În cuvintele scriitorului proletar vibrează mîndria pentru poporul lui care a pornit pe drumul unei vieți noi. Gorki se bucură și e uimit de „această tinerețe“, de certitudinea oamenilor că luptă pentru o cauză măreață.

Pe peron mulțimea îl ascultă cu venerație, îi urmărește atent mișcarea energetică a minilor, care subliniază anumite cuvinte. Obiectivul a surprins fețe zîmbitoare, ochi radioși, o mamă care și-a ridicat copilul sus, peste capetele oamenilor, ca să-l vadă și el pe vorbitorul din tren.

Apoi urmează un dialog viu între oamenii necunoscuți și scriitorul revenit în țară după o lungă absență. Gorki se înterează de toate, primește răspuns, răspunde la rîndu-i la întrebările care i se pun.

Documentarul se încheie cu plecarea trenului din gara de frontieră Negoreloe, pe promisiunea lui Gorki: „Am să vă scriu, tovarăși grăniceri. Am să trimit o scrisoare la ziarul vostru. Să-mi scrieți și voi la Moscova. Aștept!“.

Un buchet de celebrități joacă în noua producție „Mosfilm“, „Nunta lui Balzaminov“. Iată-i în fotografie pe Liudmila Gurcenko, Janna Prohorenko, Gheorghii Vișin, Liudmila Sagalova și Nikolai Kriucikov.

TEATRU

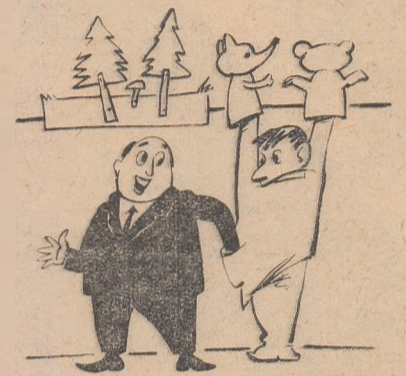
Mossovietul la Paris

Invitat anul acesta la Teatrul Național de la Paris, Mossovietul a prezentat parizienilor, între 2 și 8 mai, trei spectacole: „La drum“ de Rozov, „Visul unchiului“ de Dostoievski și „Mascarada“ de Lermon-tov.

Spectacolele colectivului sovietic s-au bucurat de un frumos succes. Presa a subliniat rafinamentul și inteligența lui Iuri Zavadski, fantezia regizoarei I. Anisimova-Vulf, talentul actorilor. Despre Vera Mareșkaia, interpreta principală din „Visul unchiului“, „France-Soir“ scrie: „Este o mare artistă“. Jocul lui Mordvinov (Arbenin în „Mascarada“) este apreciat astfel în „Figaro“: „Copleșitoare demonstrația lui Mordvinov“. În același ziar, criticul Jean-Jacques Gauthier scrie despre tînărul G. Bortnikov care susține rolul principal în piesa „La drum“: „Cred că e primul actor pe care l-aș compara cu Gérard Philippe“. Iar popularul actor Michel Simon a declarat: „Sînt îndrăgostit de artiștii ruși!“

Cuvintele acestea, împreună cu florile, ovațiile și alte gesturi prietenești au făcut dovada succesului de care s-a bucurat teatrul Mossoviet în capitala Franței.

LA TEATRUL DE MARIONETE

— Aha, bine, n-ai vrut să-mi împrumuți un pol?!

O nouă piesă a lui Șatrov

Piesa lui Mihail Șatrov „Șase iulie“, pusă în scenă de regizorul B. Lvov-Anohin la Teatrul de dramă „Stanislavski“ din Moscova, are o mare însemnătate principală. Nu numai că operă de artă care se inspiră dintr-o importantă temă politică, ci și în ce privește concepția noastră despre istorie. În fața spectatorilor se desfășoară evenimentele reale, evocate cu o exactitate documentară, din vara anului 1918: înăbușirea răscoalei antisovietice organizate de eserii de stînga. Ceea ce în manualele de istorie ocupă doar câteva paragrafe, reinvie pe scenă cu dimensiunile reale ale faptelor întimplite și cu caracterul omenesc care stau în spatele lor, ca un proces revoluționar viu.

Bineînțeles, în centrul piesei și al spectacolului stă figura lui Lenin. E de prisos să mai subliniem toată răspunderea și dificultatea creării imaginii scenice a marelui conducător al revoluției. Spectatorul urmărește atent fiecare mișcare, fiecare intonație, neierlînd interpretului nici cea mai mică inexactitate, nimic „neleninist“ după părerea lui. De aceea e inevitabil nevoie de un anumit timp pînă cînd actorul își convinge publicul că în fața lui se află într-adevăr Ilici. A. Glazirin, care interpretează în spectacol rolul lui Lenin, convinge destul de repede.

Răscoala eserilor de stînga în grelele împrejurări ale verii anului 1918, a fost în acea perioadă, în cadrul celor câteva zile, unul din cele mai acute momente din istoria revoluției.

Evenimentele au evoluat cu o viteză primejdioasă. După atacurile isterice împotriva lui Lenin și a politiciii sale de pace, eserul de stînga Blumkin asasinază în mod provocator pe consulul german Mirbach. Apoi unități armate, trecute de partea eserilor, patrulează pe străzile Moscovei, poșta și telegrafii sînt ocupate, se pune la cale asaltul Kremlinului, Dzerjinski este arestat. Devine limpede că e vorba de o acțiune contrarevoluționară organizată, care ridică în fața tinerei Republici Sovietice întrebarea: a fi sau a nu fi?

Spectacolul, realizat la o tensiune înaltă, transmite tot timpul senzația întregii gravități a situației și, tocmai de aceea, scoate în relief măreția victoriei dobîndite de Lenin, de partid. Piesa ne învață că victoriile revoluționare nu vin de la sine, ci se cîștigă. Și în aceasta constau însemnătatea, acțiunea educativă a spectacolului „Șase iulie“.

L. Karpinski

arta

ASTRONOMIE

Rătăcitoarele spațiului: cometele

În primăvara anului 1957 cerul de seară ne-a oferit, timp de mai multe zile, un spectacol neobișnuit: o cometă deosebit de strălucitoare, a cărei coadă se întindea ca un văl diafan pe o mare întindere. Era cometa Arend-Roland, descoperită în 1956 de către astronomii belgieni cu aceste nume și care a fost catalogată inițial sub numele de cometa 1956 h. Vara aceluiași an ne-a adus o a doua cometă strălucitoare, descoperită de astronomul cehoslovac Mrkos, de asemenea ușor vizibilă cu ochiul liber.

Realitate și imaginație

Cometele sînt astre cunoscute încă din trecutul îndepărtat, deși documentele rămase despre ele sînt relativ recente. Astfel, există note despre apariția celebrei comete Halley din anul 476 î.e.n.; o broderie datînd din anul 1066 e.n. înfățișează

sitatea medie a acestor astre este extrem de redusă, cifrindu-se la valori de ordinul a 1 gram pe... kilometrul cub! Astfel, coama unei comete, deși poate atinge în diametru pînă la 1 500 000 km și chiar mai mult, este de milioane de ori mai rarefiată decît aerul. Cît privește cozile cometare ele sînt și mai rarefiate, astfel că s-ar putea spune că acestea sînt un fel de... nimicuri vizibile.

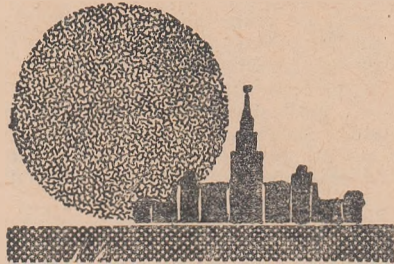
Observațiile și cercetarea teoretică au dat și alte rezultate. O cometă „completă”, spre exemplu, este formată din cap și coadă; capul este format dintr-un nucleu (constituit din gaze înghețate ce cuprind și particule solide și blocuri mai mari) înconjurat de o coamă alcătuită din pulberi fine și gaze. Cu toate că coama are uneori dimensiuni enorme, nucleul unei comete are diametrul de cel mult 5—15 km. Cît privește coada, aceasta poate atinge în vecinătatea Soarelui (unde

și amoniac, alături de radicali chimici ca: CN (carbon-azot) OH (oxigen-hidrogen) etc. Deseori radicalii OH și CH se găsesc sub formă de ioni pozitivi, lucru important în teoria dezvoltării cozilor.

Celebre și nefericite

Cea mai cunoscută este cometa Halley. Ea va reveni în preajma Soarelui — și a noastră — în 1986, după ce la 19 mai 1910, Pămîntul a trecut prin coada ei.

Nu mai puțin celebră este cometa Encke; deși vizibilă numai cu lunetele, cometa — descoperită în anul 1786 — a fost observată la fiecare revenire (după fiecare 3 ani și 4 luni), pînă în 1964, la a 48-a revenire. Se mai pot cita cometele

Așa ar arăta nucleul „înghețat” al unei comete în comparație cu Universitatea „Lomonosov” din Moscova

uriaeșe din anii 1811, 1843, 1858 și 1910 (alta decît Halley). În fine, trebuie pomenită „nefericita” cometă care s-a ciocnit cu Pămîntul în iunie 1908 în regiunea Siberiei. Rezultatul a fost că, abstracție făcînd de distrugerea tundrei pe o zonă de cca 100 km diametru, Pămîntul nu a avut nimic de suferit, în schimb cometa a fost volatilizată, încetîndu-și existența.

E inutil, deci, să mai vorbim de pericolul ciocnirii cu o cometă: probabilitatea unei astfel de întîlniri cam o dată la un milion de ani (!) dovedește din plin lipsa de temeie a unor idei alarmante, care nu au nici o legătură cu realitatea.

Matei Alecsescu

Directorul Observatorului Astronomic Popular din București

CHIMIE

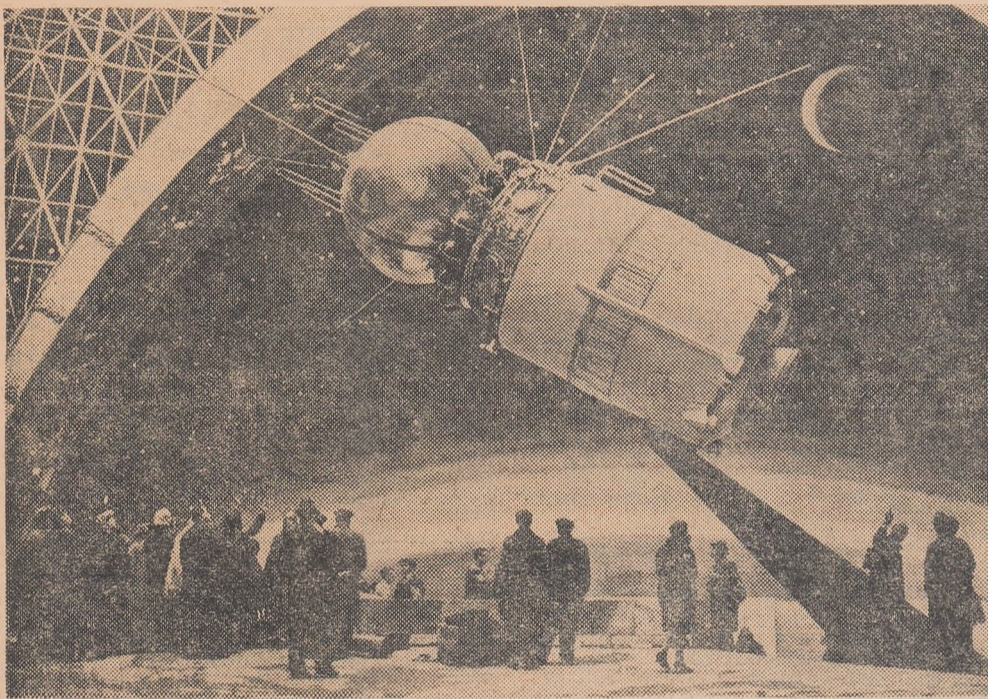
Alcoolul, „hrană” pentru bacterii

În ținuturile secetoase se folosesc împotriva evaporării apei din rezervoare alcoolii grași. Picurînd pe suprafața apei din acest lichid miraculos a zecea parte dintr-un gram, el formează pe o porțiune de un metru pătrat o peliculă de grosimea unei molecule, menită să reducă evaporarea cu 60—70 la sută. În plus, pelicula monomoleculară nu schimbă mirosul și gustul apei. Aceiași produs folosit la stropitul semănturilor menține umezeala în sol.

Alcoolii grași au fost obținuți după o metodă originală la Institutul de sinteză petrochimică al Academiei de Științe a U.R.S.S. Pînă la această descoperire se credea că numai grupările hidroxil de la finele lanțului hidrocarburilor pot să fie active. Astăzi s-a demonstrat că amestecul dintre alcoolii secundari și grupări hidroxil în diverse secetoare ale lanțului este și el activ. Studiind legile procesului de oxidare a hidrocarburilor cu ajutorul aerului, un grup de lucrători ai institutului au găsit un procedeu original de a dirija procesul în așa fel încît la finele lui să se obțină un alcool gras superior. Pentru aceasta e necesar ca oxidarea să fie oprită, cum s-ar spune, „din zbor” pentru a nu-i îngădui să meargă pînă la capăt, cu alte cuvinte pentru a obține bioxid de carbon și apă.

După ce a fost elaborată tehnologia alcoolilor grași superiori, s-a trecut la utilizarea unei uzine pentru producția lor în localitatea Șebekino, din regiunea Belgorod. Producția uzinei este folosită la fabricarea unor detergenți, superiori celor cunoscuți pînă acum, și la un preț de cost mult redus. Din alcoolii grași se mai obțin agenți activi de suprafață, aditivi pentru uleiuri tehnice, lubrefianți, stingătoare cu spumă și alte materiale de mare însemnătate pentru economie.

De mare însemnătate pentru utilizarea largă a alcoolilor superiori este însușirea lor de a fi „hrană” pentru bacterii. Căci este știut că detergenții folosiți în unele locuri, o dată ajunși cu apele de canal în rîuri și bazine, pe lingă că degradează apa provoacă uneori modificarea ireversibilă a regimului biologic. Martori sînt dealurile de spumă albă care plutesc pe unele rîuri în S.U.A., R.F.G., Anglia etc. Această spumă, formată din cauză că detergenții nu sînt descompuși de către microorganisme, face apa nepotabilă și omoară pești. Cimpurile irigate cu apa astfel degradată devin terenuri mlăștinoase. Acest mare neajuns l-au învins însă detergenții obținuți pe bază de alcoolii grași superiori.

Și nava „Vostok” e o călătoare a spațiului cosmic. Fotografia o înfățișează „în carne și oase”, așa cum o contemplă vizitatorii Expoziției realizărilor economiei naționale a U.R.S.S.

și ea o cometă. Iar pe o stampă apărută la Frankfurt în 1596 e reprezentată cometa observată în octombrie 1595 și care a fost considerată drept „semn ceresc” de către oștenii lui Mihai Viteazul și ai principelui Báthori, pe de altă parte, și trupele turcești, pe de altă parte, în lupta de la Tîrgoviște (18 octombrie 1595).

Toate aceste documente oglindesc realități. Dar ele au fost însoțite de comentarii ce n-au nimic comun cu realitatea. Cometele erau considerate fără excepție, drept semne cerești aducătoare de nenorocire: foamete și inundații, molime și războaie. Și chiar în timpuri recente — de exemplu în 1910, cînd a reapărut cometa Halley, — s-a vorbit multă vreme despre distrugerea Pămîntului, infectarea atmosferei și pieirea oricărei forme de viață de pe planeta noastră. Cercetarea științifică lipsită de prejudecăți, care pune bază numai pe ceea ce rezultă din calcul și observație, a demonstrat totala lipsă de temeie a acestor idei.

Milioane de kilometri de... nimicuri vizibile

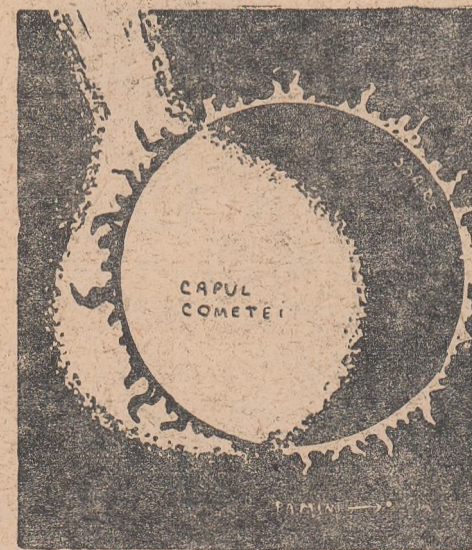
Studiul sistematic al cometelor a fost început încă de către Isaac Newton și elevul său Edmund Halley. Aplicînd legile descoperite de profesorul său, Halley a reușit să prevadă întoarcerea, în 1758 sau 1759, a cometei observată de Newton în 1684. Prevederea s-a realizat în mod strălucit — cometa primind cu această ocazie numele lui Halley — dovedindu-se astfel că cel puțin unele dintre aceste astre circulă în jurul Soarelui pe orbite închise, adică pe elipse.

În această ordine de idei, astăzi se consideră că marea majoritate a cometelor aparțin sistemului solar, dar orbitele lor sînt atât de alungite, încît perioada lor de revoluție în jurul Soarelui depășește uneori 1 000 000 de ani! Sînt destul de puține cometele a căror perioadă este mai scurtă de 200 de ani (cam 90 cunoscute), restul avînd perioade foarte lungi.

Început efectiv cam prin secolul trecut, studiul fizic al cometelor a adus o serie de precizări surprinzătoare. Masele cometelor, de pildă, s-au dovedit a fi extrem de reduse, de milioane de ori mai mici decît masa planetei noastre. Dacă vom ține cont de faptul că dimensiunile cometelor sînt, uneori, uriașe, rezultă că den-

se dezvoltă la maximum) lungimi cuprinse între cîteva milioane și cîteva sute de milioane de kilometri. De exemplu, coada cometei Arend-Roland măsura cca 28 000 000 km; în 1910, coada cometei Halley a atins 80 000 000 km, iar cometa din 1843 a avut o coadă lungă de 320 000 000 km!

Astronomul rus F. A. Bredihin a elaborat prima teorie științifică a cozilor cometare. Teoria sa a fost dezvoltată și completată de către elevul său S. V. Orlov; ea arată că cozile iau naștere sub acțiunea radiației solare care face ca o parte din gazele înghețate ale nucleului să treacă în stare gazoasă. În același timp, tot radiația solară respinge pulberile fine în direcția opusă Soarelui, antrenînd și o parte din gaze. Numai în cazul așa-numi-

Capul cometelor are uneori dimensiuni enorme

telor cozi anormale, formate din particule mai mari, se întîmplă ca acestea să fie îndreptate spre Soare, sub acțiunea forței de atracție a astrului.

Referitor la constituția chimică a cometelor, analiza spectrală a arătat că ele cuprind molecule de carbon, oxid de carbon

Știința

FIZICĂ

Un nou venit: lidarul

Apocope că nu trece săptămîină fără ca să se anunțe noi aplicații tehnice ale laserului. Publicațiile științifice menționează acum lasere care funcționează fără discontinuitate, la temperaturi normale. Multă vreme cercetătorii au luptat cu faptul că trebuiau să mențină o temperatură ambiantă foarte joasă. În același timp, se anunță că s-au pus la punct lasere care vor fi utilizate la transmiterea telegramelor și la sudură. În primul caz tehnicienii au făcut apel la o ogîndă eliptică, iar în al doilea la un rubin special dotat cu safire. După cum se lucrează intens la lasere despre care se afirmă că vor putea fi utilizate într-o zi la transmiterea de imagini televizate de pe Marte. Iar cunoscutul savant sovietic G. Pokrovski, evocînd „cariera impetuoașă” a laserelor, a socotit chiar că nu e de fel exclus ca ele să fie folosite într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat pentru a-i aproviziona cu oxigen și hidrogen pe exploratorii Lunii.

Se știe că principala caracteristică a laserului este aceea că el disciplinează undele luminoase emise în fază, că le dă o coerență extremă făcîndu-le să oscileze în același timp. Impulsurile foarte scurte ale acestui fel de lumină transportă, însă, o foarte mare energie. La începutul anului, opinia publică mondială a luat cunoștință de o realizare spectaculoasă a astronomilor francezi care au reparați, cu ajutorul laserului, satelitul american „Explorer 22” și au putut „auzi” ecoul impactului. Vădînd calitatea excepțională în măsurarea distanțelor, laserul este chemat însă, se pare, să joace un rol important și în fizica atmosferei. Specialiștii în materie de securitate a zborurilor cred, de pildă, că se vor putea dobîndi rezultate apreciabile dacă se vor studia cu atenție efectele perturbatoare pe care le au asupra laserului turburările atmosferice. Un laser montat pe un aparat de explorare sau pe un avion ar putea astfel semnala la timp util eventualele împrejmurări nefavorabile pentru navigația aeriană.

În aceeași ordine de idei se anunță că în momentul de față este în curs de perfecționare un nou instrument, care asociază principiul laserului cu o tehnică apropiată de aceea a radarului. Lidarul — numele noului venit în lumea științei — trimite fascicule de lumină coerentă și detectează ecourile transmise de obiectele pe care le întîlnește în cale. Concepute pentru observații meteorologice, primele modele de lidar au obținut ecouri ale unor straturi de nori care scăpaseră vigilenței specialiștilor. În sfîrșit, printre performanțele lidarului se citează detectarea unor nori Cirrus la o altitudine de 12 000 metri, străbaterăa unor nori denși de cîteva zeci de metri grosime și a unor straturi de nori subțiri de mai mulți kilometri.

OPINII

Din nou despre omul de mâine

Cînd e vorba de viitor, întrebarea care revine cel mai des este: Cum va arăta omul viitorului? Va rămîne ca și pînă acum sau se va schimba transformîndu-se, cum pretind adesea romanele fantastice din Occident, într-un fel de moluscă cefalopodă, într-un soi de melc gigantic sechestrat în cochilia mecanismelor cibernetice?

Despre profilul moral al omului viitorului avem o idee destul de limpede. Trăsăturile de caracter ale omului viitorului se făuresc acum, sub ochii noștri, în focul muncii socialiste îndreptate spre bunăstarea societății, în luptă cu rămășițele trecutului.

Altfel stau, însă, lucrurile cînd e vorba de înfățișarea fizică a omului. Unii afirmă că procesul evoluției biologice a omului s-a încheiat, că aspectul lui fizic va rămîne cel cu care ne-am obișnuit de cîteva milenii, că o dezvoltare viitoare a omului poate fi concepută numai pe plan intelectual și psihic. În sprijinul acestei opinii se aduce argumentul că Aristotel, de pildă, care a trăit acum mai bine de două mii de ani, nu se deosebea de noi nici prin facultățile lui mintale, nici prin aspectul fizic, deși omenirea a străbătut de atunci un drum atît de mare. S-ar părea deci că oricît de mult ar evolua omul, în privința aceasta nu poate fi vorba de nici o schimbare, cel puțin în următoarele milenii.

Adversarii acestui punct de vedere replică, însă, nu fără dreptate, că numai în ultimele decenii condițiile de trai ale unui uriaș număr de oameni s-au schimbat într-o măsură înfinit mai mare decît în milenii precedente. Cu excepții foarte rare, bunicii și străbunicii noștri își trăiau viața, ca și contemporanii lui Aristotel, mai mult în sinul naturii, în aer liber. De dimineață pînă seara făceau o muncă fizică, se hrăneau cu alimente naturale — cam aceleași ca și pe vremea lui Aristotel. Într-un cuvînt, duceau aproximativ același fel de viață.

Dar chiar și în aceste condiții aspectul fizic al omului n-a rămas neschimbat. El a continuat să se transforme, deși foarte încet, aproape imperceptibil. Se știe că în cursul precedentelor zeci de milenii omul a consumat din ce în ce mai rar hrană crudă sau nu de ajuns de fiartă, ceea ce a avut drept urmare micșorarea maxilarelor și scurtarea intestinelor. Pe seama și pe măsura diminuării maxilarelor s-a dezvoltat, însă, cutia craniană. Oamenii acționau tot mai mult în comun — și în felul acesta s-a ajuns la o puternică dezvoltare a aparatului vorbirii și a mimicii. Ei se foloseau tot mai des de îmbrăcăminte și adăpost — și în felul acesta învelișul părös s-a rărit ș.a.m.d.

În total, savanții au identificat la om, în comparație cu maimuța, aproximativ 15 organe progresive, 17 regresive, care nu mai joacă vechiul rol și 107 pe cale de dispariție, care nu mai au nici un fel de funcție pozitivă în activitatea organismu-

lui uman. Printre organele progresive se numără encefalul și măduva spinării, șira spinării, aparatul vorbirii, mușchii faciali, degetele mîinii. Printre cele regresive — unghiile, maxilarele, învelișul părös, a 11-a și a 12-a pereche de coaste, degetele de la picioare, apendicele cecal și altele. Iar din categoria celor rudimentare fac parte cocisul, a 13-a pereche de coaste, măselele de minte, mușchii urechii etc.

Se pune întrebarea: Se vor accelera sau nu aceste procese acum, cînd condițiile mediului extern al omului se schimbă radical, cînd omul își petrece cea mai mare parte a timpului între patru pereți, făcînd munci sedentare, cînd ochii lui au tot mai mult de-a face cu cărțile, mîinile cu instrumente complicate sau piese mici, urechile cu zgomotele orașului, înaintea necunoscutelor, nasul cu mirosul puternic al numeroaselor produse chimice? Dar în viitor?

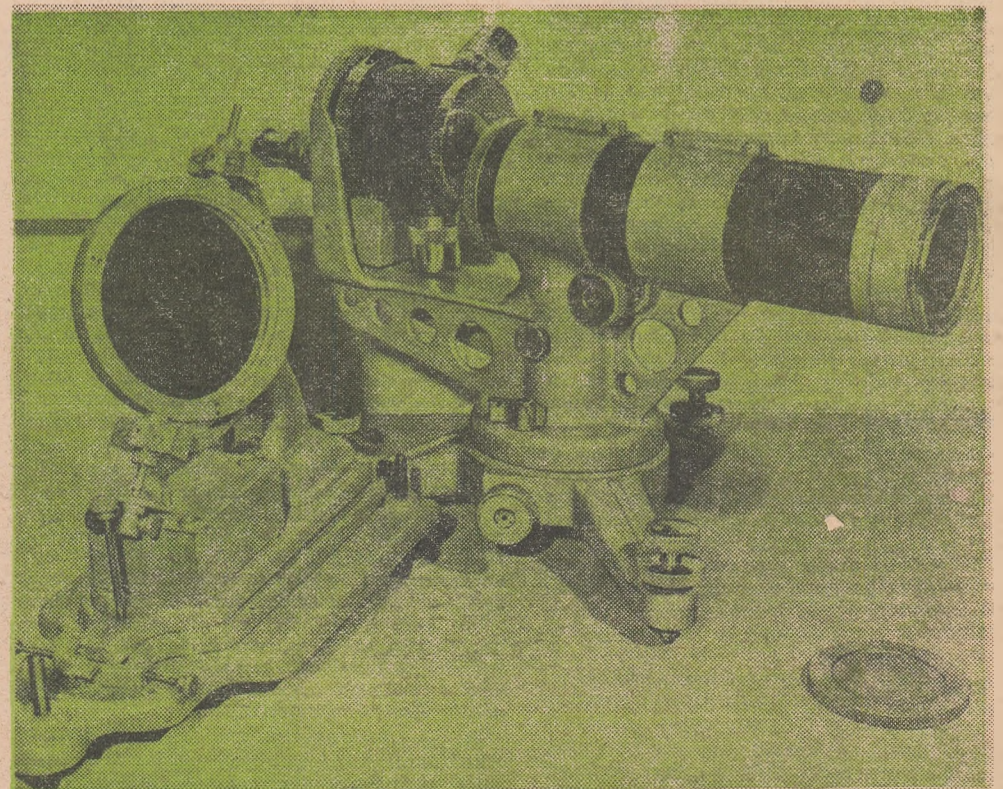
Răspunsul la aceste întrebări trebuie să țină seama de un aspect ce nu este de mică importanță. Chiar și astăzi, la nivelul actual de dezvoltare a medicinei și culturii fizice omul poate face anumite „rectificări“ la dezvoltarea naturală a aspectului său fizic. Intelectualii care practică sistematic sportul nu modifică dezvoltarea organismului lor? Dar gimnastica medicală? Dar dieta rațională? Dar vitaminele? Dar încercările de reglare dirijată a metabolismului bazal cu ajutorul diferitelor preparate moderne?

Dar ce se poate spune despre viitor, cînd cultura fizică se va ridica la înălțimi astăzi inaccesibile, cînd omul va elucida tainele glandelor cu secreție internă ale organismului său, cînd va învăța să dirijeze „mecanismul“ metabolismului bazal, cînd va putea interveni activ în procesul, încă necunoscut pînă la capăt, al eredității? Se poate spune doar că în aceste împrejurări umanitatea viitorului va putea determina conștient cel mai rațional aspect fizic al omului — bineînțeles, după părerea oamenilor de atunci.

Cum va arăta omul atunci? Nu știm și nu putem ști. Putem doar afirma cu certitudine că el va corespunde cu condițiile de trai ale viitoarelor generații pe Pămînt și în Cosmos. După cum, de asemenea, putem afirma cu tărie că în toate condițiile omul epocii comuniste va rămîne un creator și un stăpîn al mașinilor, capabil, în caz de avarie sau de catastrofe, să se descurce și fără ele. În nici un caz el nu va deveni o anexă neputincioasă a mașinilor — nu va deveni, pentru că aceasta ar fi drumul decăderii, al sinuciderii omenirii, drum pe care societatea comunistă nu se va angaja niciodată și pe care îl va putea evita cu succes.

Ceea ce înseamnă că omul viitorului va rămîne, după toate probabilitățile, asemănător în înfățișarea lui exterioară cu cel de astăzi.

Oleg Pisarjevski

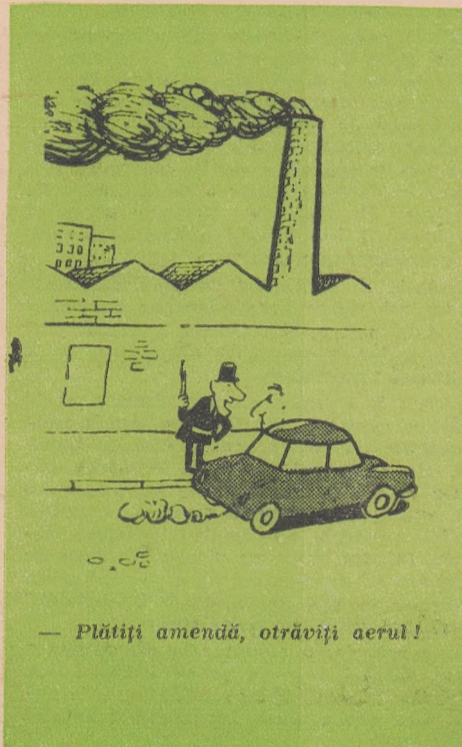

Temperaturile înalte se măsoară de obicei prin contact. Aparatele necesare trebuie să fie construite din materiale speciale, rezistente la asemenea temperaturi. Dar acest lucru face dificilă realizarea lor. Noul aparat sovietic, pirometrul „E.O.P.-51 M“, măsură de la distanță temperaturi pînă la 10 000 de grade. El va găsi o largă aplicație în metalurgie.

duselor reziduale din coșurile uzinelor. Vom înțelege mai bine ce mare era primejdia care plana asupra celor două orașe, și nu numai asupra lor, dacă ne vom aminti că în fiecare oră prin plămîni omului trec 2 500—4 000 litri de aer. Și, tot într-o oră, coșurile unei singure centrale electrice aruncă în atmosferă zeci de tone de cenușă și bioxid de sulf. Fumul coșurilor de uzină și gazele de evacuare de la motoarele de automobil pot deveni astfel cauza multor boli grave de plămîni.

Dar și un pahar din apa cea mai obișnuită poate fi motiv de îngrijorare pentru sănătatea omului. Cea mai mare primejdie pentru sursele de apă o constituie întreprinderile chimice și producția lor. Este adevărat că în momentul de față, infectarea apei cu deșeurile industriale n-a atins încă, în general, un nivel primejdios dar nu va trece mult timp și se va impune, desigur, imperios ca fiecare întreprindere industrială să dispună de filtre curățitoare complexe. Căci, după ce a fost folosită în diverse procese industriale, apa conține o mare cantitate de impurități vătămătoare. S-a calculat că în fiecare an 500 000 de inși cad jertfă unor boli numai din cauză că nu consumă apă suficient de curată.

Dacă la cele de mai sus adăugăm și alți factori negativi care însoțesc progresul industrial, îngrijorarea pentru sănătatea omenirii apare ca foarte justificată. Din inițiativa Organizației Mondiale a Sănă-

tății un grup de medici din Anglia, Irlanda, Japonia, S.U.A., India, Franța și alte state a studiat minuțios influența nefastă a civilizației moderne asupra organismului uman și a alcătuit, pe baza datelor obținute, un raport detaliat. Concluziile cuprinsе în acest document impun luarea de măsuri grabnice. Și pentru că de pe urma progresului tehnic suferă cel mai adesea populația urbană era firesc ca atenția să se îndrepte în primul rînd asupra orașelor.

Gazele de evacuare se concentrează mai ales pe magistralele cu circulație intensă. Motoarele de automobil degajă oxid de carbon în cantități mai mari atunci cînd merg în gol sau accelerează și mai puțin atunci cînd gonesc cu viteze mari. E limpede că la intersecții există o concentrație mare de gaze vătămătoare. Această constatare a sugerat inginerului sovietic V. Faleev o soluție, realizabilă în viitorul apropiat. În ce constă ea? Cea mai mare parte a transportului urban să fie izolat de cartierele de locuințe, pe magistrale inundate de verdeață, unde mașinile să poată circula cu viteze mari. Estacadele și tunelele care ar urma să se construiască la intersecții ar rezolva atît problema întreruperii periodice a circulației în aceste puncte cît și aceea a concentrării de gaze de evacuare. Iată și un argument în sprijinul acestei soluții: o dată cu construirea tunelului din piața Maiakovski din Moscova, concentrația de oxid de carbon și de hidrocarburi din acest punct al orașului a scăzut de aproape cinci ori.

În ce privește întreprinderile care îmbibesc atmosfera, V. Faleev recomandă în primul rînd perfecționarea procesului tehnologic. Altă soluție ar fi construirea de filtre cu mare putere de reținere a substanțelor dăunătoare. În acest domeniu au și fost dobîndite rezultate elocvente atît în U.R.S.S. cît și în alte țări. În sfîrșit, o ultimă cale ar fi amplasarea întreprinderilor care îmbibesc atmosfera cît mai departe de cartierele de locuințe.

Cele de mai sus sînt doar cîteva din soluțiile realizabile încă azi, și care au și fost de altfel aplicate în unele țări. Există, de asemenea, rezolvări aplicabile abia în viitor, cum ar fi separarea întreprinderilor de zonele de locuințe, crearea de zone verzi de-a lungul arterelor de transport și altele. Un lucru este, însă, de pe acum evident: în viitor orașele vor fi inundate în verdeață, orașenii se vor bucura de liniște și aer curat. Orașul viitorului va fi construit pentru Om.

GEOLOGIE

Vîrsta Caucazului

Un microscop polarizant obișnuit, un mic compensator și o garnitură de 30—40 de filtre optice de format mic alcătuiesc utregul utilaj pentru stabilirea vîrstei relative a rocilor terestre. Aceasta dacă cercetătorii folosesc metoda optică de studiu. Metoda dispersiei relative a birefringerenței — cum a numit-o autorul ei, prof. Eîrem Kuznețov de la Universitatea din Moscova, reconstruiește folosirea fenomenelor legate de comportarea luminii trecută prin cristale anume dispersia și birefringerența. Se determină la microscop viteza cu care fiecare undă luminoasă străpunge mineralul studiat și se stabilește un coeficient pentru cele componente ale mineralului necesare pînă la sfîrșitul studiului. După cercetarea pruvetelor (plăcuțe dintr-un mineral, rease de 0,03 mm) și alegerea standardului pentru determinarea undelor de lumină se alcătuiesc diagrame. Acestea pun în lumină compoziția mineralelor. Cu ajutorul standardelor se determină existența unor elemente ca de pildă potasiu radioactiv și uraniu născut din înjumătățirea primului. După raportul lor cantitativ se determină vîrsta rocilor.

Folosind standardele stabilite de E. Kuznețov, geologul Zaven Cibuhcean a clarificat conținutul de potasiu radioactiv și uraniu și a stabilit vîrsta feldspaților potasici în graniturile tinere ale Armeniei. În Uzbekistan, E. Aliev a determinat vîrsta și compoziția amfibolilor. Noua metodă este aplicată și în alte regiuni.

La început vîrsta rocilor era determinată după un procedeu relativ simplu: după poziția straturilor, după fosile animale și vegetale. Dar asemenea indicii nu se găsesc a tot pasul. În rocile vulcanice ele lipsesc sau desăvîrșire. Astăzi se folosesc și metode geochimice bazate mai ales pe analiza conținutului de potasiu radioactiv. Acest element se găsește în multe minerale.

Comparînd metodele geochimică și optică (pentru cea de a doua profesorului Eîrem Kuznețov i-a fost decernat Premiul Lomonosov) specialiștii o preferă pe cea optică. Orice geolog înarmat cu un microscop și o garnitură de filtre optice poate determina în numai 30 de minute vîrsta oricărei roci fie ea în inima bătrînilor Urali sau în frumosul Caucaz care, judecînd după vîrsta, ar putea fi nepotul Uralilor.

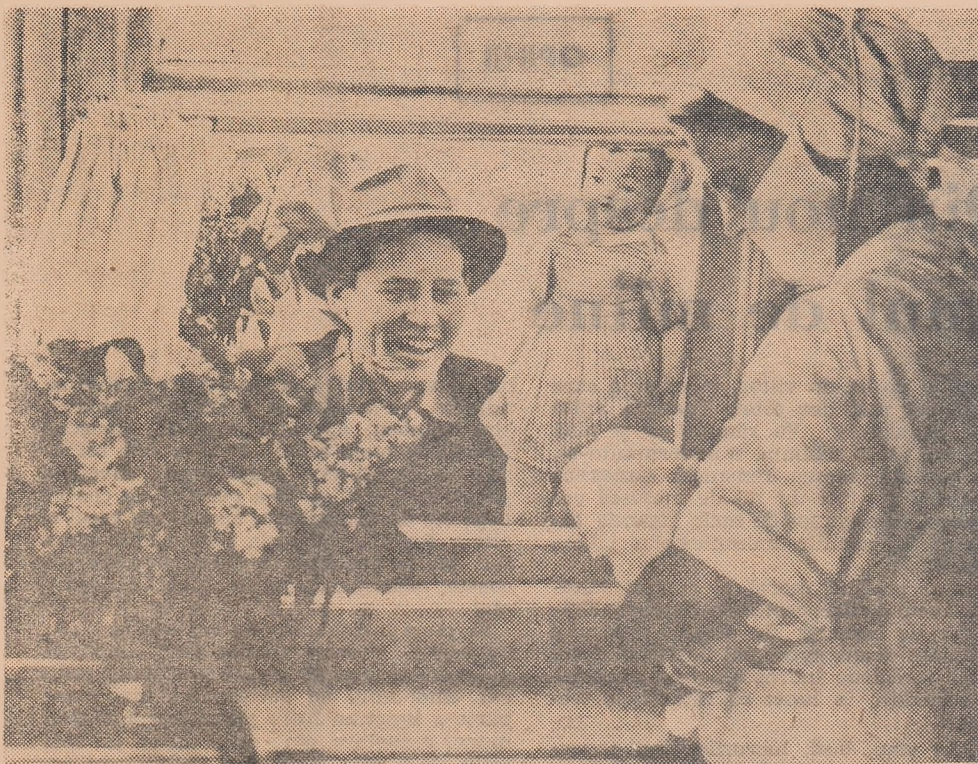
ȘTIINȚA ȘI UMANITATEA

„Bolile“ civilizației

moderne

Acum cîteva ani, la New-Orleans și Tokio a izbucnit, aproape simultan, o epidemie de astmă. Medicii au stabilit că boala nu era de natură infecțioasă. Purtătorul ei plutea în atmosferă sub formă de bioxid de sulf și alte substanțe care iau naștere din arderea unor combustibili.

Ogîna publică s-a alarmat. Se impuneau măsuri urgente pentru captarea pro-

Prima întâlnire dintre tată și fiică. Locul rendez-vous-ului: maternitatea din Prokopiievsk

CLIMATOTERAPIE

Ce climă vă convine mai bine?

Se apropie vara — sezonul de vîrf al concediilor — și de pe acum în fiecare familie discuțiile se poartă în jurul gravei, tulburătoare probleme: unde o să mergem? La mare sau la munte? Sau poate într-o stațiune de deal ori de șes?

Prin combinația complexă și variată a factorilor geografici și meteorologici (presiune atmosferică, temperatură, umiditate, starea electrică a aerului, vînturile, precipitațiile, dar mai cu seamă radiațiile solare), localitățile climaterice au o acțiune deosebit de favorabilă asupra organismului bolnavilor și debilitaților. Dintre toți acești factori, acțiunea biologică a radiațiilor solare este desigur cea mai importantă. O stațiune nu poate fi considerată climaterică dacă este puțin însorită. Iar dintre așa-ziiși „factori actinici”, cele mai bune efecte biologice se datoresc, o știe oricine, razelor ultraviolete.

Din acest punct de vedere, **helioterapia** sau tratamentul care constă în expunerea corpului la soare, este unul dintre tîmăduitorii cei mai verificați. O acțiune importantă a radiației solare asupra organismului constă în activarea biosteroidilor. Ergosterolul este transformat în vitamină D, care are un rol esențial în metabolismul calciului și fosforului.

Helioterapia poate fi urmată oriunde, chiar și în localitatea de reședință, cu condiția, firește, ca aceasta să fie însorită. Se creează însă cele mai bune condiții de însănătoșire atunci cînd helioterapia se combină cu clima de altitudine, de cîmpie sau — mai bine — cu clima marină.

Climatul marin, prin caracterul său puternic excitant, acționează asupra organismului prin creșterea metabolismului, prin mărirea schimburilor gazoase și a volumului respirator. El mărește pofta de mîncare și tonifică organismul, combate anemia și stimulează sistemul nervos. De aceea indicațiile sale sînt cît se poate de largi: debilitatea congenitală sau dobîndită, intîrzierea în dezvoltarea fizică a copiilor, diateza exsudativă, scrofuloza, limfatismul și rahitismul copiilor, surmenajul fizic și convalescența bolilor infecțioase. Rezultate excepționale dă clima marină în toate formele de tuberculoză extrapulmonară (t.b.c. osteo-articular, tuberculoza pielii etc.), în fracturi prost consolidate etc. Ea este tîmăduitoare și în unele afecțiuni chirurgicale, ca: ulcerele varicoase, plîgile atone, escare, precum și în dismenoree, stări spasmodice, diferite boli de nutriție.

Dar tot caracterul său excitant face ca climatul marin să fie contraindicat pentru persoanele prea bătrîne sau foarte slăbite, pentru boli de inimă, reumatism din cauza răcelii și umezelii, boli de rinichi și ficat grave, precum și tuberculoză pulmonară, pe care o expune la hemoptizii. Baia de mare trebuie interzisă bolnavilor de conjunctivită și otită cu perforația timpanului.

Clima de înălțime (1000—2000 m și chiar mai mult) este unul dintre climatele cele mai excitante, influențînd puternic organismul prin modificările în compoziția singelui, metabolismul mineral, frecvența pulsului, tensiunii arteriale și a respirațiilor. Sporind munca inimii, climatul de altitudine mare este categoric contraindicat în cardiopatiile susceptibile de decompensare. În ateroscleroză sau anemii grave. Palpitațiile și crizele de tahicardie se accentuează la altitudine mare,

tuberculoși febrili pot avea hemoptizii. De asemenea bronșiticii cronici și emfizematoșii nu suportă bine clima de altitudine, la fel ca și reumaticii cronici sau bolnavii de insuficiență hepatică sau renală.

În schimb, clima de altitudine este recomandată îndeosebi convalescenților după boli grave, celor surmenați fizic și intelectual, în tuberculoza osoasă și ganglionară, tuberculoza pulmonară fără febră și hemoptizii. Remarcabile sînt efectele climei de mare înălțime în astmul bronșic, deoarece la această înălțime dispar aproape complet alergenii care declanșează accesul de astm. Sub influența aceleiași clime, ezelemele — mai ales ezelemele rebelă a sugarilor — se vindecă sau se ameliorează simțitor.

Spre deosebire de clima marină sau de altitudine mare — climate excitante —, clima de altitudine mijlocie (de deal) și cea de șes, climate de cruțare, fiind tolerate de orice organism, nu au nici un fel de contraindicații. Avînd un rol tonic și sedativ asupra sistemului nervos, ajutînd să revină somnul, aceste două climate sînt îndeosebi profitabile celor suferinzi de nevroză astenică, insuficiență cardiacă, palpitații, angină pectorală, bronșită, dispnee, convalescenților după pleurezie etc.

Așadar, ce climă convine mai bine organismului dv.? Acum în preajma vacanței, vă sfătuiți să consultați medicul de întreprindere sau de circumscripție.

Dr. Anton Boidiuk

TERAPEUTICĂ

Tratamentul constipației cronice

Constipația este consecința incapacității intestinului gros de a-și îndeplini funcțiunea sa normală de evacuare. Această afecțiune este extrem de frecventă, mai ales în ultimul timp, datorită îndeosebi lipsei de efort fizic și schimbării în alimentație survenită în „viața modernă”.

Uneori trecerea de la o muncă fizică la una de birou poate fi o cauză de constipație. O altă cauză, și adesea cea mai importantă, este pierderea „reflexului condiționat” de evacuare intestinală. Obișnuit, acest reflex apare înainte sau după primul dejun de dimineață. Dacă, din diverse motive, nu se răspunde acestei chemări, reflexul se atenuază pînă la dispariție.

Ne vom referi în cele ce urmează la constipația cronică obișnuită, constipația cronică funcțională, în care rolul primordial al acțiunii curative îl au: igiena, agenții fizici și alimentația.

Se va căuta mai întîi reeducarea intestinului, pentru a favoriza revenirea reflexului condiționat de evacuare. Bolnavul se va prezenta la ore fixe la scaun și va sta 10—15 minute. Se poate ajuta la nevoie cu o mică clismă sau cu un supozitor de glicerină.

Masașajul este util, mai ales la nervoși. Înlocuirea vieții sedentare cu una activă,

exercițiile de gimnastică (mai ales abdominală) și bicicleta, sportul moderat, mersul pe jos și mai ales ascensiunile sînt foarte utile.

Dintre agenții fizici, aplicațiile reci dau rezultatele cele mai bune. Compresele muiate în apă rece și puse pe abdomen 1/2 oră dimineața și seara au stabilit reputația lui Priesnitz — inventatorul prîșnișului. O acțiune analogă ar avea mersul cu picioarele goale pe ciment, dacă nu există o contraindicație sau o sensibilitate specială.

Curenții electrici (galvano-faradici) au mai mult o influență psihică, dar pot fi încercați cînd alte metode eșuează.

În privința alimentației, aceasta trebuie să se conducă după bogăția alimentelor în rezidii care să mărească volumul conținutului intestinal. Ea va fi deci predominant vegetală conținînd: pine neagră, fructe (prune, caise, piersici), legume (mai ales cu pîstăi), morcovi, varză, castraveți, ridichi etc. Sînt indicate de asemenea alimente care conțin zahăr, mai ales lactoză: smochine, curmale, fructe zaharisite, lapte, miere, lactoză. Stimulează intestinul prin acizii organici pe care îi cuprînd: laptele acru, zerul, chefirul, iaurtul, vinul de fructe, fructele acide. Pot fi utile și substanțele sărate ca: saramură, serum-bii, măsline, pește sărat. Mai este importantă consumarea de grăsimi (dacă bolnavul nu e obez) sub formă de unt, smîntînă, maioneză, sardele în ulei și înainte de toate ulei de parafină, care „unge” perețele intestinului fără a fi rezorbit.

Cîteva măsuri simple pot ajuta uneori foarte mult în constipație: un pahar cu apă rece băut dimineața pe nemîncate la care se pot adăuga o lingură de miere sau 2—3 bucăți de zahăr, 2—3 linguri de prune uscate mîncate după ce au fost spălate și lăsate în apă să se umfle (se poate bea și apa în care au stat); o minge mare de plastic va fi rulată de mai multe ori pe zi pe abdomen în direcția intestinului gros, de la dreapta spre stînga.

Trebuie să subliniem că medicamentele au un rol redus în vindecarea constipației. Administrarea repetată a laxativelor și purgativelor întîrziene afecțiunea și îi împiedică vindecarea.

Numai la început, ca introducere, și în urmă intermitent, se poate recurge la medicamente cu rol mecanic: ulei de parafină (1—2 linguri seara la culcare), sămînță de in (o linguriță în 1/2 pahar cu apă, seara). În forma dureroasă, spastică, medicii prescriu antispastice (lizadon, fobenal, foladon 3 x 1 pe zi sau tinctură de beladona 30 de picături pe zi — N.R.). De asemenea se dau „pansamente intestinale” cu bismut subnitric între mese.

În concluzie, o constipație obișnuită se poate stăpîni urmînd calea indicată, cu un regim adecvat și cu o educare sistematică, s-ar putea spune „dresare”, a actului de evacuare.

Dr. R. E. Irinov

MOZAIC MEDICAL

Un tratament original al calculilor renali

Sucul de lămîie constituie o nouă metodă de tratament a calculilor renali. După administrarea zilnică a unui litru de zeamă de lămîie s-a constatat cu regularitate dizolvarea cristalelor. Evident însă că absorbția în cantități atât de mari a acestui suc necesită un control medical serios.

Ochiul electronic

A fost realizat recent un ochi electronic care poate urmări inima bolnavilor în timpul intervențiilor chirurgicale. Ochiul supraveghează un electrocardiograf și în momentul în care inima dă semne de slăbire, electrizează automat un stimulator.

Zoopsihologia — o nouă știință

La Academia de Științe din Moscova a fost creat un laborator de zoopsihologie; acesta va studia dezvoltarea psihică în cursul evoluției și cauzele apariției conștiinței umane, probleme ce vor fi studiate pornind de la realizările moderne ale biologiei, neurofiziologiei și psihologiei.

Telefon pentru surdo-muți

A fost construit un telefon pentru surdomuți; telefonul are vibratoare pentru transmisia cuvintelor. Cel care „vorbește” bate mesașajul său pe un fel de claviatură de pian, iar cel care „ascultă” are degetele puse pe o claviatură identică și simte la deget bătăile cu o cadență de 67 cuvinte pe minut.

Poșta medicului

LELIA B. — București: 1. Un „aromatizant pentru băi” foarte plăcut se găsește în magazinele de plante medicinale chiar sub acest nume. O baie cu acest preparat aduce o înviore a organismului și o calmare a stărilor nervoase. 2. Citiți răspunsul dat sub Rada Gh. în nr. 20.

F. K. M. Năstase — Săveni: Tulburările pe care le acuzați sînt în mare parte de origină nevrotică. Faceți un tratament corespunzător sub supraveghere medicală, cu afecțiunea dv. neputînd fi obținute rezultate decît printr-o colaborare directă între medic și pacient.

VASI BAICULESCU — Turnu-Severin: Vă mulțumim pentru aprecieri. Pentru a vă putea da un sfat, trebuie să ne scrieți ce fel de ten aveți: gras sau slab. Vă rugăm să reveniți.

COADĂ GHEORGHE — Constanța: Aveți probabil un „minus” de vitamina A în organism. Consumați alimente bogate în vitamină A și luați iarna 5—6 fiole de vitamină A la 2—3 săptămîni. Reveniți.

A. B. — Slatina: 1. Pentru îngrijirea protezelor dentare se pot folosi fie prafuri sau paste de dinți obișnuite, fie preparate speciale, ca acest praf: Rp. Perborat de sodiu 40 g + Clorură de sodiu 30 g + Fosfat trisodic 30 g. D. S. ext. 2. O formulă bună pentru apă de gură este următoarea: Rp. Ulei de mentă 1 g + Tinctură de melisă 5 g + Alcool 95° 100 g. D. S. ext. Se întrebuintează adăugînd într-un pahar cu apă cîteva picături de apă de gură. Se clătește gura cu amestecul obținut.

SILVIA M. — Ploiești: 1. Profilaxia cu gama-globuline este deosebit de eficientă în colectivitățile de copii. Doza: 0,2—0,4 ml/kglocorp în doză unică, aplicată în primele 5 zile de la contactul infectant în rujeolă. 2. Vă rugăm să reveniți cu amănunte privind greutatea, vîrsta și antecedentele personale și heredo-colaterale ale copilului.

TUȚI G. — București: La doi ani copilul dv. poate mîncă desigur carne (de pui, pasăre sau vacă). De asemenea pește alb rasol bine curățat de oase. Carne de porc slabă se dă numai copilului mai mare. Dacă medicul v-a spus că copilul dv. e limfatic îi puteți da și ficat de vișel sau de pasăre (proaspăt). Ficatul nu va fi fiert, ci prăjit în unt și apoi pasat și transformat în pastă de ficat.

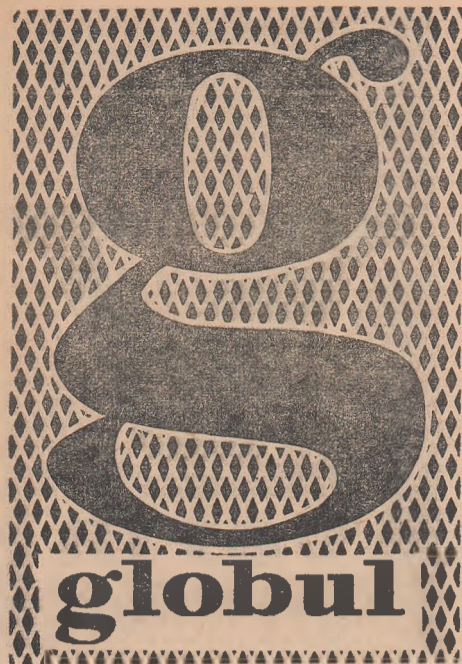
MARIA PETROȘEL — Galați: Vă mulțumim pentru aprecieri. Despre varice am publicat recent un material care vă poate fi de folos. Dacă varicele dv. sînt într-o fază mai înaintată singurul tratament indicat este cel chirurgical (surgimarea tuturor venelor varicoase). Injecțiile sclerozante nu pot fi recomandate decît după consult medical. Favorizarea contracției venoase (în varice incipiente) se poate face prin: Rp. Extract de hidrastis 15 g + Extract de hamamelis 15 g + Extract de viburn 15 g D.S. intern, cite 15 picături de 3 ori pe zi.

ONOFREI OSTAHE — Dorohoi: Injecțiile cu gerovital sînt contraindicate în caz de sensibilitate la procaină, de aceea se recomandă testarea toleranței la medicament. În rest, nu există „fenomene negative”.

C. HERTANU — Belcești (Hîrlău); **HERBERTH DIETMAR** — Agnita; **BINA MARIN** — Craiova; **FRUN MARGARETA** — Reșița; **MIRCEA IOAN** — Prundul Bîrgăului (Bistrița); **NICU CONDURACHE** — Cîmpina; **BUDACU STANCU** — Giuvărăști (Turnu-Măgurele); **SABINA GOANȚA** — Izvoarele (Băilești); **ISTODORESCU MIHAI** — Corcova (Strehaia); **TODORAN MARIANA** — com. BIA (Tîrnăveni); **O. PĂTRAȘCU** — Arad; **NIȚESCU ELENA** — Istria; **M. VOINESCU** — București: V-am răspuns prin poștă.

N. R.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poștă sînt rugați să anexeze timbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au însă prioritate asupra celor prin poștă.

JAPONIA

În îndepărtata Hokkaido

Afară bătea un vânt puternic și era frig dar pe măsuța din camera mea de hotel se lăfăiau cinci garoafe purpuri, pe care mi le dăruise îngrijitoarea în semn de bun venit la Sapporo, capitala regiunii nordice a Japoniei.

Deși insula dispune de bogate resurse naturale, ea n-are strălucirea de diamant slefuit specifică naturii sudului. Culorile ei sînt sidefii — moi, dulci, calde. La Hokkaido cade prima zăpadă din Japonia. De obicei ea se topește definitiv abea în mai.

Pînă acum zece-cincisprezece ani Hokkaido era o regiune puțin valorificată. Consecințele acestei politici se fac simțite și astăzi; insula, care ocupă 20 la sută din suprafața Japoniei, are numai cinci milioane din cele 96 de milioane de locuitori ai țării. În momentul de față Hokkaido aduce cu un vijelios riu de munte care a izbutit în sfîrșit să rupă stăvilarul ce-l încătușa de multă vreme și, eliberat, se revarsă în voie. Viața pulsează acum din plin în insulă. Faimoasa publicitate japoneză caută să pătrundă și în această regiune nordică. „Cumpărați televizoare Matsushita!” — se poate citi pe niște panouri imense expuse pe șoseaua Titose-Sapporo. „Folosiți anvelope fabricate de compania Laion!” — te îndeamnă la rîndul lor reclamele așezate la toate răspîntiile.

Natura a despărțit Hokkaido de insula Honshu — centrul metalurgic al țării — printr-o strîmtoare lată și adîncă. Dar locuitorii din Sapporo și din alte orașe nordice încearcă să suplinească această lacună a naturii, prin construirea unui tunel care va lega între ele cele două insule. Pînă în prezent sutele de muncitori care lucrează pe marele șantier au străbătut numai 330 de metri din cei 38 000 ciți urmează să aibă tunelul. În afară de asta constructorii mai au de rezolvat o sumă de dificultăți tehnice. Traseul se află la o adîncime de 240 de metri. Conform planului, în tunel se vor construi două linii ferate, pe care se vor transporta mărfuri, călători și automobile. Specialiștii afirmă plini de mîndrie că tunelul va fi dat în exploatare peste zece ani.

În regiunile periferice ale insulei Hokkaido apar tot mereu uzine noi. Se construiesc combinate forestiere, alimentare și textile. La Tomakomai am vizitat un port artificial care, după ce va fi dat în exploatare, va putea adăposti petroliere cu un deplasament de 70 000 de tone. În oraș va lua curînd ființă și un mare combinat chimic.

În agricultură se pune acum accentul pe creșterea animalelor, conform planurilor de extindere a comerțului exterior. După calculele specialiștilor, sporirea suprafețelor cultivate cu cereale e lipsită de perspectivă. În 1953, în insulă existau 100 000 de vaci; anul acesta se va ajunge la 300 000 de capete.

„Hokkaido nu este numai o insulă frumoasă cu cîmpii întinse, cu piscuri înalte, acoperite de zăpadă veșnică, cu izvoare termale și o industrie în continuă dezvoltare. Hokkaido e o regiune cu milioane de locuitori care se pronunță pentru pace și relații de bună vecinătate. În piața centrală Odorikoen din Sapporo, împodobită cu clădiri ultramoderne, se înalță o splendidă sculptură care înfățișează o femeie puțin aplecată înainte într-o atitudine avîntată, care ține un porumbel în mîinile ridicate deasupra capului. Pe postamentul de granit scrie: „Speranță”. Hokkaido nădăjduiește deci într-o politică de pace și în relații prietenești cu țările vecine.

B. Cehonin

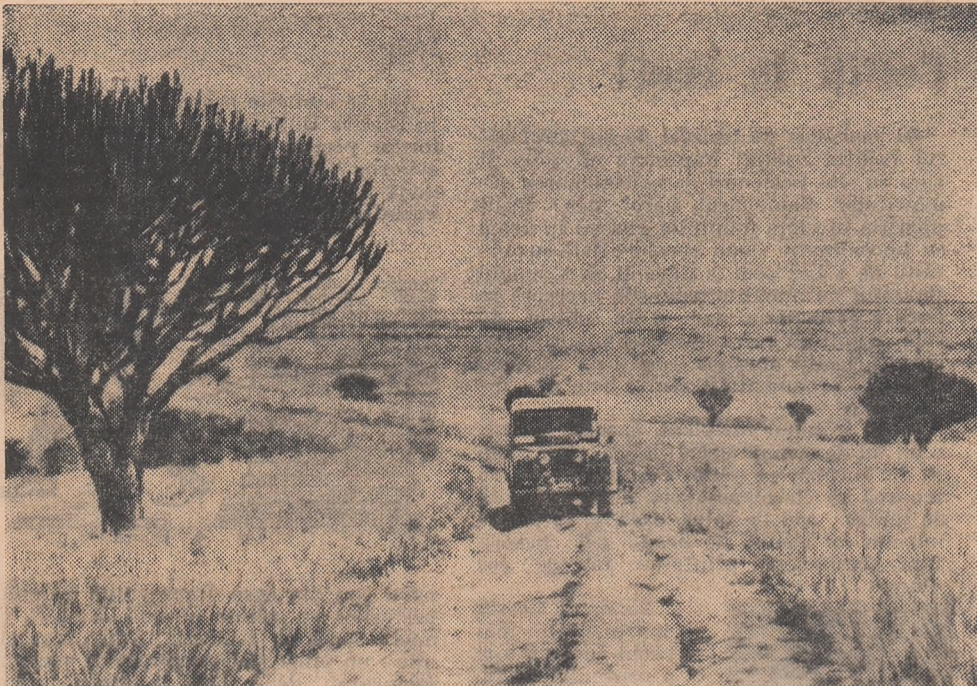
UGANDA

Perla Africii

Așa e numită Uganda, țara situată în regiunea marilor lacuri, între Sudan, Kenya, Tanganika, Ruanda-Urundi și Congo (Leopoldville). Acestei țări, cu o suprafață de 243 410 km pătrați și circa 7 000 000 de locuitori, alcătuită din negri nilotici și bantu, indieni, europeni și arabi i se spune „perla Africii” pentru oglinda sidefii a nenumăratelor ei lacuri, pentru nuanțele albastrii ale codrilor deși, de nepătruns, pentru uriașele căldări ale vulcanilor, pline ochi cu apă în care mișună fel de fel de viețuitoare, pentru gheiserle învăluite într-un abur cenușiu, pentru agavele din pădurile de banani, pentru baobabii pe care se odihnesc noaptea lei cu coama impunătoare, precum și pentru ultimii rino-

e singura republică din lume în care președinte e un rege. Țara, împărțită în patru regate: Buganda, Toro, Bunyoro și Ankola, e condusă de Mutesa al II-lea — kabaka-ul (regele) Bugandei, un bărbat foarte activ, în vîrstă de patruzeci de ani, cunoscut ca președinte sub numele de sir Edward Mutesa.

Autoritățile coloniale au sprijinit mult, la timpul respectiv, existența acestor regate. În momentul de față imperialiștii își pun din nou mari speranțe în disensiunile interne. Cu mult timp în urmă o parte din teritoriul regatului Bunyoro a fost acaparată de Buganda. De atunci nu încetează o clipă incursiunile aeriene și incendiiile. Pe teritoriul mult disputat se desfășoară

Peisaj din Uganda

ceri albi care mai există astăzi pe glob.

Uganda mai e numită „perla Africii” și pentru că produce cea mai bună cafea și cea mai fină lină din lume, pentru că riurile ei constituie un izvor de inepuizabile resurse de energie electrică, pentru că în subsolul ei bogat în bauxită mai există și importante zăcăminte de vanadiu și cupru.

Nu-ți poți imagina Uganda fără grațioasele impala — sperioasele sălbăticiuni care au împrumutat numele lor orașului Kampala — capitala țării — și fără ciocirlia cu diademă, a cărei imagine figurează pe drapelul de stat.

Uganda se caracterizează printr-o mare diversitate de forme de relief și vegetație. Cea mai fertilă regiune din țară se află în răsăritul lacului Kioga. Țărmul nord-vestic al lacului Victoria și versantul inferior al masivului Ruwenzori sînt acoperite cu păduri tropicale urmate apoi pînă la 1 000 de metri, de savane. De la 2 000 de metri în sus apar din nou păduri. Dincolo de 3 000—4 000 de metri se întind cîmpii alpine, iar de la 5 000 de metri începe zona zăpezilor și gheturilor veșnice.

Uganda, care și-a dobîndit independența de numai aproximativ doi ani și jumătate,

un război nedeclarat între cele două regate. Autoritățile coloniale au căutat să așeze cit mai mult conflictul. Urmele vechii tactici „divide et impera” se văd pretutindeni: plantații prefăcute în scrum, sate pîrjolite, devastate, ogoare părăsite...

În momentul de față regele din Toro pune la punct un plan de răfuire cu nesupunul trib bakonji, cu care duce război de aproape doi ani în munții Ruwenzori și care a hotărît din nou, cu sprijinul misiunilor străine, să se despartă de regatul Toro.

După preluarea puterii, Congresul popular al Ugandei a hotărît să pună capăt luptelor dintre triburi, a obținut ca regele Bugandei să fie ales președinte al țării și a organizat un plebiscit cu privire la teritoriile disputate. A fost elaborat și un plan cincinal de industrializare a republicii.

Într-un termen extrem de scurt poporul eliberat a dobîndit mari succese. Primele cooperative, primele școli de stat, primii chirurși și istorici pregătiți în universitatea națională dovedesc că țara a pornit pe calea cea bună.

I. Andreev

INSULA COCOS

Comoara piratului

Se spune că insula Cocos, o fișie îngustă de pămînt pustiu din Oceanul Pacific, care aparține statului Costa Rica, adăpostește în adîncurile ei munți de aur, argint și pietre prețioase, evaluate după calculele specialiștilor, la o sută de milioane de dolari.

Așezată la 5°33' latitudine nordică și 87°2' longitudine vestică, insulița are 6,5 kilometri lungime și 3,2 kilometri lățime. Țărmurile-i stîlcoase și inaccesibile se înalță abrupte deasupra oceanului. Punctul cel mai înalt atinge 771 de metri. Se presupune că insula își datorește numele abundenței de cocotieri de pe cuprinsul ei.

Nu mai în două golfuli pot acostă navele. Waif, care e cel mai mare, a fost numit așa în cinstea piratului Lionel Waif, care a debarcat în insulă în 1685. Celălalt se numește Chatham.

De-a lungul veacurilor, mica fișie de uscat a fost vizitată de aventurieri din toate colțurile lumii. Numai în ultimii douăzeci de ani la țărmurile ei au acostat circa cinci sute de expediții. Cîteva dintre

ele, costaricane, aveau caracter oficial, altele erau organizate de persoane particulare. Ce-i mina într-acolo pe toți acești oameni? Legende despre niște bogății fabuloase îngropate în pămîntul insulei, căci Cocos deține, într-adevăr, recordul mondial în istoria căutărilor de comori. Potrivit unor informații extrase din materiale de arhivă, testamente, scrisori, vechi jurnale de bord, însemnări de călătorie militare, în insulă ar fi îngropate lăzi pline ochi cu briliante, rubine, safire, perle, podoabe de aur și argint precum și odoare bisericesti.

Istoricii cei mai competenți în materie consideră că prima comoară a fost îngropată în insulă în 1685 de piratul Henry Morgan, după atacul pe care acesta îl organizase împotriva statului Panama. Se presupune de asemenea că piratul spaniol Benito Benito a ascuns în stîncile de pe țărm o comoară în valoare de trei milioane de dolari. Specialiștii în „problema Benito” afirmă că piratul și-ar fi îngropat comoara în cel mai înalt punct al insulei

dar că, datorită tehnicii moderne, ea ar putea fi descoperită fără mare greutate.

Cea mai prețioasă comoară din Cocos e considerată, însă, faimoasa „comoară din Lima”, despre care circulă următoarea versiune: aflînd că armata și flota lui Simon Bolivar, luptătorul pentru independența Americii de Sud, alungaseră pe colonialiștii spanioli și se apropiau de Lima, aristocrația, clerul și negustorii bogați și-au încărcat toate obiectele de preț pe vasul englez „Dear Mary” care urma să le transporte în Spania. Dar îndată ce se depărtă de țărmul Peru-lui, Thompson, căpitanul navei, ucise străjile și porni spre insula Cocos unde-și ascunse prața. Unii istorici afirmă că Thompson și-ar fi îngropat comoara pe plață în timpul refluxului iar alții că ar fi ascuns-o în niște coline din centrul insulei.

Dar la cîteva zile după debarcarea pe insula Cocos, Thompson și echipajul lui fură făcuți prizonieri de spanioli. Spre norocul lor, căpitanul și ajutoarele lui cele mai apropiate nu împărtășiră soarta marinărilor de rînd care fură spînzurați imediat. Spaniolii nădăjduiau ca prin torturi să le smulgă mărturiile despre locul unde își adăpostiseră comoara.

Legenda mai spune că Thompson și un tovarăș al lui izbutiră pînă la urmă să fugă. Și, mai departe, conform aceleiași versiuni despre „comoara din Lima”, Thompson și-a fi ucis tovarășul și ar fi fost luat la bord de o navă, care acostase la țărmul insulei Cocos spre a se aproviziona cu apă potabilă și care l-a transportat în Anglia. Mult mai tîrziu, înainte de moarte, Thompson ar fi încredințat copiilor săi o hartă care a devenit la rîndul ei o comoară. Ea a adus imense venituri indivizilor abili care pretindeau că dispun de originalul ei. Există mai multe variante ale hărții, dintre care unele au fost vindute cu 2000 sau chiar 3000 de dolari, dar nimeni n-a știut vreodată care dintre ele era cea autentică și în general dacă Thompson a desenat vreo hartă și a transmis-o copiilor.

Cu toate acestea versiunile despre comorile din insula Cocos au o bază reală. De aceea, probabil, englezul Malcolm Campbell, cunoscut alergător automobilist, a organizat recent o expediție în insula Cocos, care însă a eșuat.

În 1934, la Londra a luat ființă o firmă care purta ciudatul nume „Treasure Searching Limited” și-și propunea să descopere comorile ascunse sub palmierii din insula Cocos. Dintr-un anumit punct de vedere, societatea a înregistrat succes căci fondatorii ei au izbutit să acumuleze un capital în valoare de 40.000 de dolari. Deși n-au descoperit nici măcar o monedă de aur în insula Cocos, totuși pentru ei firma a devenit o veritabilă mină de aur.

Cel mai perseverent „specialist” în problema comorilor din insula Cocos, un anume John A. Forbes, plantator din California, a organizat vreo cinci expediții în insulă. Ultima a avut loc în 1950. Forbes dispune de o hartă a lui, „originală”. Recent, el a declarat ziaristilor din California că a moștenit harta de la tatăl lui, acesta primind-o în dar de la străbunicul lui care a fost, se înțelege, căpitanul Thompson.

În 1937, un businessman american a propus înființarea în Cocos a unei moderne stațiuni turistice. Insula este, într-adevăr, un teren ideal pentru vînătoare. În 1793, vînătorul de balene Conet a adus în insulă cîteva perechi de capre și porci, care s-au adaptat foarte bine și au început să se înmulțească. Astăzi pe îngusta fișie de uscat din Pacific cresc căprioare, capre de munte, pisici de Angora, porci mistreți și sumedenie de păsări.

De-a lungul anilor o serie de oameni de știință cunoscuți au efectuat cercetări asidue pe teritoriul insulei, bineînțeles, nu în scopul de a descoperi comoara. Naturalistul William Beebe, bunăoară, a petrecut cîteva săptămîni în insulă și a descoperit că lîngă țărmul ei trăiesc cei mai mari rechini-tigri din lume. Iar acum cîteva ani, profesorul Theodor Drang a adus în insulă două perechi de maimuțe spre a le adapta în condițiile de acolo.

Aceasta e pe scurt istoria insuliței care a devenit un adevărat măr al discordiei pentru amatorii de îmbogățire rapidă. Au trecut secole de cînd în insulă au debarcat primii piraiți. Mulți oameni au acostat la țărmul ei plini de speranțe, dar au plecat în culmea disperării. Insula însă continuă să stea singuratică în mijlocul valurilor oceanului și să păstreze cu strășnicie taina comorilor ei.

G. Segal

SINUCIDERE LA TROPICE

— Oof, nu mă iubește!..

VINĂTOREȘTI

Călare
pe crocodilul roșu

Parcul național din peninsula Florida (S.U.A.) se întinde pe un uriaș spațiu mlăștinos, întretăiat de sute de riulețe și presărat cu nu mai puține lacuri și insule plutitoare. Vegetația tropicală și varietațea rar înfălțită de vietăți zburătoare și înotătoare sînt o atracție permanentă pentru turiști. O întâmplare petrecută nu de mult a sporit și mai mult faima parcului.

Un vînător de șerpi, strecurîndu-se cu barca prin păpuriș a zărit, la un moment dat, un crocodil de o superbă culoare roșie. Știut fiind că natura a zugrăvit frumoasele animale în verde, descoperirea unui crocodil roșu a făcut senzație. Fenomenul l-a interesat în mod deosebit pe vînătorul Tom Allen, care de ani de zile se ocupă cu capturarea crocodililor și expedierea lor în grădinile zoologice din diferite țări. Năravurile crocodililor (ce-i drept, ale celor verzi) nu sînt un secret pentru Allen. Cît privește pe cei roșii, nici un zoolog n-a auzit de ei.

Așa se făcu că Allen decise să pună mina, cu orice preț, pe crocodilul roșu. Dar cum să-l găsești în întinsele mlăștini ale parcului. Singura soluție era să folosească elicopterul. Și într-adevăr, cînd după câteva zile, înarmați cu binoculi, Allen și cîțiva prieteni începură să scoatească cu privirile, din elicopter, teritoriul parcului, dihania nu întîrzie să li se înfățișeze. Coborînd deasupra aligatorului, vînătorii îl putură vedea, ca să zicem așa, în toată splendoarea lui. Era, într-adevăr, roșu ca singele! Merita să fie prins de viu. Ușor de zis! Allen avea o bogată experiență în capturarea crocodililor, dar n-o făcuse niciodată din elicopter, deasupra mlăștinilor perlide.

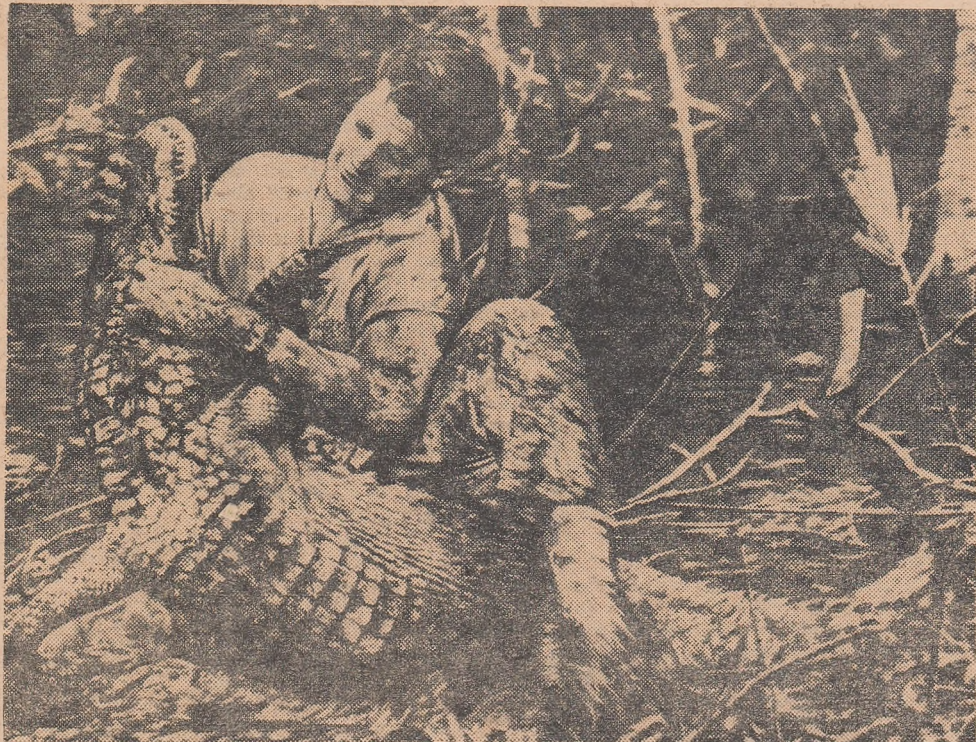
...Din trapa elicopterului cade un cablu și se oprește la un metru deasupra pămîntului. Allen alunecă de-a lungul lui urmărind din cabina elicopterului, de obiectivul aparatului de filmat. Iată-l ajuns la o mică distanță de aligatorul roșu, care dormitează liniștit, nepăsător la uruiul motoarelor și la curenții de aer sîrniți de elice. O clipă de concentrare, un salt și... Allen aterizează pe spinarea crocodilului.

Nimic din comportarea jivinei nu arată că i-ar face plăcere noua-i situație de... cal de călărie. Cei din elicopter urmăresc secna cu răsuflarea tăiată. După câteva încercări zadarnice de a se descotorosi de musafirul nepoftit, aligatorul se afundă în mlăștină tirîndu-l și pe Allen.

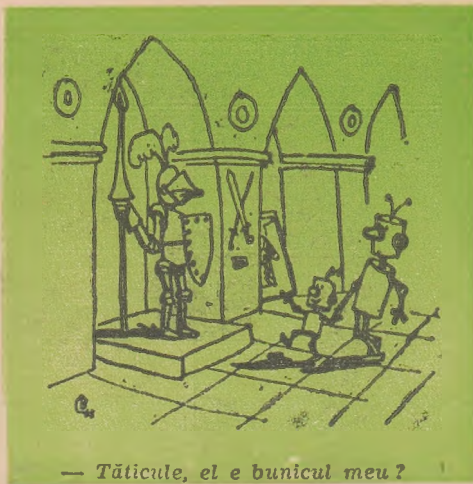
...Lupta dintre om și crocodil s-a terminat, am putea spune ea prin minune, cu victoria lui Allen. Evitînd teribilele lovituri de coadă și nu mai puțin teribilele maxilare fierăstruite ale aligatorului, Allen a reușit să-i prindă în laț întii botul, apoi labele. În cele din urmă, dihania a fost legată fedeleș și agățată de cablul elicopterului.

Toate aceste peripeții au culminat cu două surprize. În primul rînd pasagerii elicopterului au constatat, cu groază, că pielea lui Allen se colorase în roșu aprins; în al doilea rînd, după o scurtă bălăceală într-un bazin, aligatorul a devenit verde ca toți crocodilii. De ce? Pentru că, așa cum s-a dovedit mai tirziu, apa din mlăștină era, într-o anumită zonă, colorată în roșu și imprima această culoare tuturor obiectelor cufundate în ea!

(După „Znanie-Sila“)

Allen cu crocodilul

DE-ALE
COLECȚIONARILOR

Poftiți la ceai!

De mai bine de treizeci de ani, profesorul Andrei Arendt împreună cu soția și sora sa sînt pasionați de colecționarea samovarilor. Samovarul, care și-a făcut apariția în viața familiilor rusești în urmă cu aproximativ două secole, o dată cu obiceiul de a bea ceai, a devenit de-a lungul timpului nu numai o ustensilă necesară în fiecare gospodărie, dar și un obiect de artă, merit să înfrumusețe interioarele, căruia vestiți meșteri ruși i-au conferit forme și ornamentații dintre cele mai interesante.

Acest original recipient, specific rusesc, e un fel de ceianic uriaș care n-are nevoie să fie încălzit pe plită. Pentru ca apa să înceapă să clocotească era nevoie înainte de jăratie sau de talaș, care, la țară, era înlocuit cu conuri de brad. Cît despre fum, acesta ieșea printr-un fel de coș alungit.

Sistemul acesta aparține celor mai vechi samovare și a continuat să fie folosit îndelungă vreme. Printre piesele cuprinse în colecție se numără și una în formă de butoiș, unul din cele mai vechi samovare (1776), opera fraților Vasili și Ivan din

Tula. Probabil că primul samovar a fost folosit numai pentru pregătirea apei clocote în timpul lungilor călătorii, așa că nu avea nevoie de un foc prea puternic. Aceasta lămurește și ciudata formă alungită orizontal, care îngăduie încălzirea apei la jăratie mai domol.

Secolul XVIII, secolul barocului cerea somptuozitate, așa că samovarele erau lucrate atunci din argint cizelat. Clasicismul a impus însă samovarul mai multă sobrietate, ceva în genul vaselor antice, iar argintul a fost înlocuit de aramă și nichel. Stilurile, moda, gusturile se schimbau mereu, dar arta meșterilor ruși ținea mereu pasul cu ele. De aici și marea varietate în forme și podoabe exterioare ale samovarilor rusești.

Tradiția de a bea ceai din samovar s-a păstrat pînă în zilele noastre, numai că astăzi ceaiul este preparat în... samovare electrice.

DE PRETUTINDENI

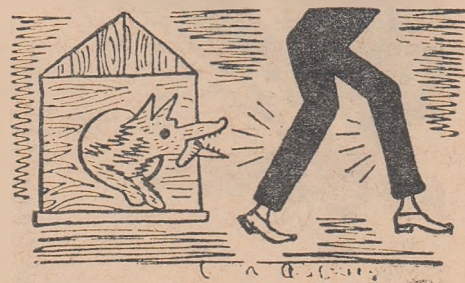
Tribul gigantilor

Cercetătorii junglei brazilice au descoperit, cu ajutorul băștinașilor, un trib necunoscut de etnografi. În regiunea fluviului Kuluene niște vînători ksingu au înfălțit un tînăr indian, probabil rățacit, care vorbea o limbă neînțeleasă de ei. Tînărul era foarte înalt, aproape un gigant. Vînătorii l-au adus în satul lor unde se aflau, în acel timp, cunoscuții etnografi brazilieni, frații Villasboas. Ei au măsurat înălțimea indianului: 2,03 metri. Încropind cîteva propoziții elementare cu ajutorul cuvintelor din diferite dialecte indiene, etnografii au reușit să-l chestioneze pe tînăr și să afle că are 18 ani și că în tribul lui, kremakorore, bărbații adulți sînt mult mai înalți decît el.

Frații Villasboas au pornit în căutarea tribului de giganti.

Stop!

Așa se numește preparatul experimentat în Statele Unite și destinat protecției factorilor poștali. Despre ce fel de protecție e vorba? Se pare că una din cele mai mari dificultăți în munca poștașilor o constituie... cîinii, care se reped la ei din

curții sau din case. Impregnînd pantalonii poștașilor cu soluția numită „Stop!“, chiștiții speră să realizeze următoarea situație: un ciine rău se repede la picioarele factorului dar, sub acțiunea soluției „Stop!“, se retrage cu coada între picioare acoperindu-și, eventual, nasul cu laba. Așa susține, cel puțin, reclama.

Joe pinguinul

Cînd a ieșit din găoace, Joe n-a văzut deasupra capului soarele rece al Antarctidei, ci pe cel fierbinte al Mediteranei. Puilul de pinguin s-ar fi simțit, desigur, mai bine printre zăpezi și ghețuri, dar n-a avut încotro și a trebuit să se acomodeze cu noua și înșorita lui patrie. Stăpînul i-a creat un simulacru de Antarctidă, umplînd chiuveta cu apă rece și bulgări de gheață. Acolo se bălăcește Joe în zilele de arșiță. În diminețile mai răcoroase se plimbă cu stăpînul lui pe țarmul mării, iar cînd soarele începe să încingă plaja, Joe se îndreaptă, pe cît de repede îi permite lăbuțele scurte, spre casă, unde-l așteaptă chiuveta salvatoare.

Omizile

și expansiunea cactușilor

Pretutîndeni omizile sînt considerate dăunătoare ale livezilor și grădinilor de zarzavat. Pretutîndeni, în afară de Australia, unde sînt foarte prețuite. Mai mult, li s-a ridicat un monument! De ce atîta cinste?

Acum cîteva decenii în Australia s-a observat o adevărată expansiune a cactușilor, ale căror semințe au fost aduse pe insula-continent de către un admirator al florei sud-americe. La început fermierii australieni s-au bucurat de planta aceasta ciudată. În anii secetoși tulpina ei plină de sevă s-a dovedit un excelent nutreț pentru oi. N-au trecut, însă, decît cîțiva ani și suprafața ocupată de cactuși s-a extins pînă la 280 000 de kilometri pătrați. Fermierii au început să dea semne de îngrijorare, pornind o adevărată campanie împotriva cactușilor, distrugîndu-i, arzîndu-i, călcîndu-i în picioare pe unde dădeau de ei. Zadarnic. Planta nu se lăsa nimicîită cu una cu două.

În disperare de cauză, combaterea cactușilor a fost încredințată oamenilor de știință. Un grup numeros de specialiști au plecat pe alte continente pentru a studia comportarea a 250 de specii de dăunători ai livezilor. În cele din urmă alegerea a fost făcută: omida promitea să le vină de hac cactușilor. Și-n adevăr, „importate“ în Australia, omizile s-au apucat de treabă și... din planta agresivă n-a mai rămas nici urmă.

În semn de recunoștință fermierii au înălțat omizilor un monument pe malul riului Darling.

(Din „Vokrug sveta“)

Pentru cei
de-o șchioapă

Cofetăria „Marite“, deschisă în centrul orașului Riga, e frecventată zilnic de 6 de copii. Spre sfîrșitul zilei în care reporterul I. Tihonov a făcut aceste fotografii ospătării cafenelei serviseră micilor consumatori 1007 felurite bunătăți. Iată cum fost primite cîteva din ele:

Un moment important: degustarea.

Ce-o fi și cu pireul ăsta de dovleac?

Nu ține! Asta-i griș ca acasă!

Dar înghețata a fost grozavă!

Cooperativa „IGIENA“

Sediul central : București
Str. Dr. Pasteur 60
Telefon 15.91.02

Execută prin unitățile sale din întreg
cuprinsul orașului București, cu personal
de înaltă calificare profesională :

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente : naturale, reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Frecții
- Masaje faciale
- Spălatul capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

CITITORI!

Doriți să primiți la domiciliu
cărțile care vă interesează ?
Adresați-vă librăriei centrale

CARTEA PRIN POȘTĂ

Str. Sergent Nuțu Ion nr. 8-12,
raionul „V. I. Lenin”, București,
care vi le expediază la adresa
indicată.

Lucrările apărute vi se livrează
imediat iar cele aflate sub tipar
la câteva zile după apariție.

IMPORTANT

Secția „DISCUL PRIN POȘTĂ”
din cadrul librăriei vă poate
expedia cu promptitudine și discu-
rile solicitate

Pentru a cunoaște condițiile
de expediere și titlurile discuri-
lor înregistrate de „Electrecord”
vi se trimit gratuit — la cerere
— prospecte și cataloage pe
genurile de muzică preferate.

GALLUS
Vopsește orice țesături
MĂTASE • BUMBAC • LINĂ
ROCHII • HAINE • BLUZE

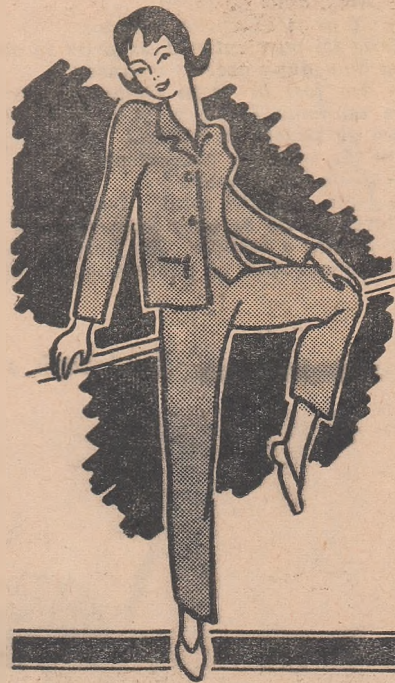

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE
SIBIANA

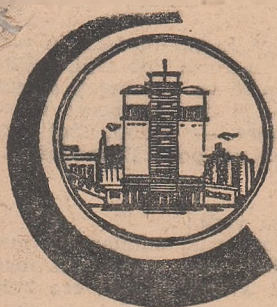
ȚESĂTURI IMPRIMATE

- DIFTINĂ ● FINET
- BORSEC, INDIAN
- ENKA-PIJAMALE

și țesături vopsite în fir
și în bucată pentru
cămăși și costume
produse de

**ÎNTRINDERILE
TEXTILE GALAȚI**

OMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

TELEFON: 207.

oferă spre vânzare :

AZOTAT DE SODIU
STAS 6030/1959
UTILIZAT ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ,
SIDERURGICĂ, TEXTILĂ,
ȘTICLĂRIE ETC.

SULFAT DE AMONIU
STAS 931/1961
UTILIZAT LA FABRICAREA ME-
DICAMENTELOR, ÎN INDUSTRIA
ALIMENTARĂ, TĂBĂCĂRIE ETC

SULFIT DE SODIU
N.I. 2449/62
REZULTAT DE LA FABRICAREA
FENOLULUI, UTILIZAT LA FABRICAREA
HĂRTIEI ȘI CELULOZEI

STAS
2062/1961
**DAMIGENĂ
DE ȘICLĂ**
A 50L. DIN
STOC SUPRA-
NORMATIV

ELEGANT ÎMBRĂCĂȚ

CU
CONFECȚIILE
PRODUSE DE

STEAUA ROȘIE
SIBIU

Micile atenții

Sînt cinci ani de cînd la rubrica „Starea civilă” scriu cuvîntul laconic „căsătorit”. E pentru a cincea oară, deci, cînd îi aduc Katiei flori de primăvară însofite de venitele urări.

Îmi amintesc, de pildă, că anul trecut, primind tradiționala creangă de mimoză, nevăsta-mea mi-a spus:

— Mulțumesc, Grișa. Mă bucur că ți-ai amintit.

— Vezi bine! Știi doar că nu mi s-a întîmplat niciodată să

uit. Primăvara e anotimpul dragostei și al inspirației. E tocmai vremea potrivită pentru atenții. Asta-i în legea firii. Toamna și iarna se poate — ca să zic așa — și fără, primăvara, însă, nicidecum...

Katia oftă și nu răspunde.
— Poate nu-ți plac mimozele... Primăvara viitoare mă voi strădui să nascocesc altceva.

— Fie și-așa, o să aștept pînă-n primăvara viitoare, — spuse Katia cu un zîmbet enigmatic.

A doua zi am reprodus discuția noastră prietenului meu Seriojka Galaiski. Seriojka e un flăcău deștept, ține expunerii pe teme de morală.

Seriojka mă ascultă atent, tăcu o vreme apoi se scărpină la ceafă. Semn că-i venise o idee.

— Ascultă, — spuse el — după cite am înțeles fapta ta nobilă și elegantă, intru-chipă în creanga de mimoză, n-a impresionat-o pe Katia. Nu ți s-a aruncat de gît, gîngurînd mulțumiri, nu-i așa?

— Așa e.
— Află, bătrîne, că eu o înțeleg. De vină e, ca să zic așa, saltul calitativ...

— Adică?...
— Tot anul nevastă-ta așteaptă din parte-ți o atenție și deodată — tranc! Flori, parfum sau o basma înflorată. De la un cadou la altul trece timp, nu glumă. Lunile se succed și nevasta se dezobișnuiește, pur și simplu, de stările emotive. Într-un răstimp atît de lung orice om, cu atît mai mult o femeie, poate să uite cum se manifestă bucuria.

— Și ce mă sfătuiesti?
— Să faci cum te-nvăț eu. Apucă-te și oferă-i mici atenții. Dacă nu de la începutul anului calendaristic, cel puțin de pe la mijlocul lui februarie.

— Se poate, — am încuviințat eu — dar în acest caz există pericolul să se obișnuiască într-atît cu micile mele atenții, încît dacă în plină primăvară i-aș oferi, de pildă, un „Moskvici-408” sau o casă cu două etaje și cu tot confortul, ea le-ar primi ca ceva firesc. Nici nu s-ar mira. Seriojka zîmbi.

— Ce copil ești! Valoarea cadoului n-are nici o importanță. Începe cu cîteva fleacuri, apoi ai să vezi.

Am rumegat toate astea un timp, pe urmă am hotărît că, din moment ce sfatul ăsta porcede de la un mare specialist pe linia dragostei și prieteniei, aș putea să-l pun în aplicare.

La 15 februarie am invitat-o pe Katia la teatru.

La 20 ale aceleiași luni am scos-o la o plimbare cu schiurile.

La 22 i-am oferit o tortă cu denumirea bizară de „Buștean”.

La 25 i-am înmînat o lălea într-o pungă de celofan.

Katia contemplantă lăleaua apoi întrebă, fără nici o legătură aparentă, de ce am rămas în ajun așa de mult la servici. I-am explicat că lucrasem cu un coleg, un inginer tînăr.

— Să zicem, — spuse Katia și se apucă să studieze tavanul.

La 1 martie i-am adus Katiei o sticlă de parfum. Ea mă privi fix și declară:

— Am impresia că mă confundă cu cineva. Ai fi putut să-ți amintești că parfumul ăsta nu-mi place.

— Cum?...
— Ce profil are ea?
— Care „ea”?
— Ingerul tînăr.

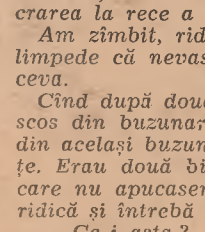
— Nu înțeleg ce vrei să spui.
— Nu face pe naivul. Nu juca teatru, că nu ești Raikin. Ești specialist în prelucrarea la rece a metalelor.

Am zîmbit, ridicînd din umeri. Era limpede că nevastă-mea mă bănuia de ceva.

Cînd după două zile, venind acasă, am scos din buzunar un buchetel de ghiocei, din același buzunar au căzut niște hîrtiuțe. Erau două bilete vechi de cinema pe care nu apucasem să le arunc. Katia le ridică și întrebă sec:

— Ce-i asta?
— Păi, flori, — i-am răspuns eu și abia atunci am observat biletele din mîna ei.

— Așa, vasăzică! Flori! Fructele urmează să vină, deci! Nu ți se pare josnic?

— Ce tot vorbești? Katerina, nu mă face să rîd! Biletele sînt vechi. Doar am fost împreună la „Președintele”...

— Nu minți! — îmi răspunde nevasta și rupse biletele.

Asta a fost miercuri. Vineri, zi de salariu, am plecat de la uzină direct la magazinul Universal: voiam să-i cumpăr Katiei o mică atenție. Cînd am ajuns, însă, acasă, n-am mai găsit-o. Pe masă am descoperit un bilețel: „Mîncă

singur. Sînt la mama. Lipsesc toată noaptea”.

M-am repezit glonț la soacră-mea.
— Grișa, — mi se adresă soacra, o femeie aspră și zgîrcită la vorbă, — sînteți căsătorii de cinci ani. Ce ți-a venit acum? Cum te porți în ultimele săptămîni?... Nu ți-e rușine de oameni?...
— Raisa Ivanovna, nu înțeleg ce vrei să spui. Unde-i Katia? Unde-i nevastă-mea?
— A plecat.
— Ce-i aia „a plecat”?
— A plecat la niște cunoștințe.
— Nu mai spune!
— Ești gelos, nu-i așa? Numai voi, bărbaii, vă puteți permite orice, nu-i așa?
— Rămii cu bine, Raisa Ivanovna. Mă duc.

— Ce-i aia „mă duc”?
— Un singur lucru. Mă duc acasă.
Katia s-a întors pe la miezul nopții. Mi-am luat o mină ca și cînd nu s-ar fi întîmplat nimic.

La 3 martie am invitat-o la un concert în Sala Ceaikovski.

La 5 martie i-am adus o jucărie de lemn pirogravat.

La 7 martie i-am făcut cadou un volumaș de Svetlov. Cadoul principal, un colier de chihlimbar, îl țineam ascuns în buzunar.

În dimineața zilei de 8 Martie am felicitat-o pe Katia și i-am dat colierul.

— Îți mulțumesc, — zîmbi Katia, — ce colier frumos...
— Îți place?
— Foarte mult.
— Și acum spune-mi — dar să-mi spui adevărul — unde ai fost în vinerea aceea?
— Nu-mi amintesc.
— Încearcă să-ți amintești.
— Am... avut de lucru.
— Ce-ar fi să vorbești serios?
Katia își puse colierul, se privi în oglindă și abia după aceea răspunde:
— Am fost la soții Galaiski. Seriojka mi-a telefonat într-o zi și mi-a întrebă: „Cum se poartă în ultimul timp neprețuitul tău soț? Nu observi nimic?”
— Și ce i-ai răspuns?
— I-am povestit totul. I-am spus că purtarea ta mi se pare suspectă. În fiecare zi cite o atenție. Ba flori, ba bomboane. I-am spus că poate te-ai îndrăgosi-

tit de cineva și cauți să mă îmbunezi și să-mi adormi vigilența.

— Și el ce ți-a răspuns?
— Mi-a spus să viu la ei, că el și cu Zoia ne sînt prieteni și vor să-mi deschidă ochii.

— Și de ce mă rog trebuiau să-ți deschidă ochii?
— Ai să vezi. Într-un cuvînt m-am dus la ei... De cum m-a văzut, Seriojka mi-a strigat: „Katia! Ține-te bine!”

— Și?...
Katia mă trase de ureche.

— Și am hotărît să mă țin bine. Și să rabd. Și să primesc fără obiecții micile tale atenții.

— Intotdeauna?
— Intotdeauna. Tot anul. Toată viața. De la o primăvară la alta! — spuse Katia și izbucni în ris.

Abia atunci am înțeles că mizerabilul ăla, specialistul în probleme de morală, îi povestise totul.

Boris Laskin

Ceva nu e-n regulă

Nu se poate spune că aș avea ceva împotriva telefonului. Cînd cineva formează — să zicem — numărul fabricii de produse lactate și face apel aparatul meu îmi spun că la urma urmei trebuie să fie o defecțiune în rețea.

Într-adevăr, totul ține de rețea. Numărul fabricii sus-amintite este 2808 iar al meu 2809. Și se vede că ceva nu e-n regulă.

Sună telefonul. Ridic receptorul și îmi spun numele.

— La telefon magazinul 309 — se aude o voce de femeie care, probabil, n-a fost atentă la numele meu sau, poate, își închipuie că la fabrica de produse lactate lucrează un coleg cu acest nume. — Nu ne-ai trimis azi brinză de vacă!

— Da, știu.
— Și de ce nu ne-o trimiteți?
— Fată dragă, de ce crezi că tocmai eu trebuie să-ți trimit brinză?

— Pentru că ne trimiteți în fiecare dimineață.

— Un moment, te rog. Dumneata cine ești?
Fata se supără.

— Cum cine sînt? Magazinul 309! — spune ea răstit. — Și atunci simt că mi se ia o piatră de pe inimă. Începusem să cred că era redacția vreunui ziar.

— Unde se află magazinul dumitale?
— întreb din nou.

— Sadovaia 18. Ați și uitat?
— Da, da, îmi amintesc. Sadovaia 18...
Și dumneata ești blondă...

— Ba, de loc, eu sînt brunetă! — mă intrerupe ea. — Dar asta n-are nici o legătură cu brinză.

— Aici greșești dumneata. Ar fi cazul să știi că în ultima vreme livrăm brinză numai persoanelor blonde. Dar poate încerci să-ți decolezezi părul și atunci ai putea să treci pe aici, să stăm de vorbă între patru ochi.

— Dv. sînteți într-adevăr fabrica de

produse lactate? — mă întrebă neîncrezătoare vînzătoarea.

— Nu, îi răspund. — Sînt afumătoriile de lăcherdă reunite. Și te-aș ruga ca în cazul cînd intenționezi să urmezi o cură de ape minerale...

Dar fata puse receptorul în furcă. Am început să meditez. În definitiv de ce să fiu tot timpul numai eu cel deranjat și să nu-mi iau măcar o dată revanșa?

Numărul de telefon al primei mele iubiri, Lila, este 2027, iar Casa tehnicii are 2028. Am format numărul Lilei.

— Alo, mi-a răspuns ea.
— Bună dimineața! Aici fabrica de a-

parate de radio. V-am trimis două televizoare! Puteți să le recepționați?

Evident, Lila nu era în stare să le recepționeze și am avut o clipă impresia că a amuțit. Dar își reveni îndată:

— Dar de ce dintr-o dată două? Și afară de asta...

— Afară de asta veți mai primi douăsprezece aparate de radio, trei magnetofoane, șapte...

— Ascultă, mă intrerupse Lila, și eu mă iei drept o... Iar dacă îți închipui că mă impresionezi cu darurile dumitale stupide te înșeli. Sînt logodită!

— Cum, nu sînteți Casa tehnicii? am întreat.

Convorbirea s-a intrerupt.

Am început să răsfoiesc cartea de telefon. Protopopul X avea numărul 2236 iar școala de balet — 2237.

— Protopopul X — răspunde prompt la apelul telefonului o voce bărbătească profundă.

— Bună ziua! — i-am spus. — Sînt de la teatrul de revistă „Orion”. Vă trimitem două tinere dansatoare pe care vă rugăm să aveți bunăvoința să le instruiți. Dacă vă e cu putință, să le examinați de urgență!

— Cum ați spus? — întrebă nedumerit protopopul.

— Vă rugăm să le examinați! În privința picioarelor n-avem obiecții, taliile, însă... De altfel, o să vă convingeți singur.

— Da, însă... — și în clipa aceea vocea începu să-i tremure. — Vedeți, sînt persoane tinere și eu nu pot... Dumnezeule... ce ispită...

Apoi conchise:
— În sfîrșit, să vină!

Am pus jos receptorul. Jubilam. Și mai aveam o posibilitate — prietenul meu Leonid. Numărul lui de telefon era 2807 iar al fabricii de produse lactate 2808, după cum bine știți. Ce coincidență! Am să mă răzbun! Am format 2807. Leonid a ridicat receptorul.

— Salut! — i-am strigat. — Te rog să-mi spui ce s-a întîmplat la fabrică? Ar fi trebuit să-mi trimiți 30 de litri de lapte. Ai uitat și de cele două kilograme de brinză de vacă. Într-o jumătate de oră să le am aici, ai înțeles? În plus să adaugi opt pachete de unt!

Leonid a înțeles că-i vorba de o farsă.

— Unde să vi le trimitem? — m-a întreat.

— La mine, se înțelege, nătărăule! — am țipat și i-am dat adresa mea.

— Am înțeles! — mi-a răspuns Leonid.

După o jumătate de oră am primit marfa comandată. Numărul la care sunasem fusese într-adevăr al fabricii de produse lactate.

(După „Nedelea”)

Sculptorii se amuză

Pisica și curcanul

de N. Andreiciuc